

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Deputatların
büdcə
müzakirələri
bitdi:
hökumətin
8 gün
vaxtı var
yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24 noyabr 2017-ci il Cümə № 245 (6859) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan prezidenti NATO və Avropa İttifaqı sammitində

Dövlət başçısı NATO baş katibi ilə görüşdü, bu gün isə Brüsseldə Avropa İttifaqının "Şərq Tərəfdaşlığı" sammitində iştirak edəcəyi gözlənilir
yazısı səh.9-da

Gürcüstanda antiterror əməliyyatı - İŞİD təhlükəsi sərhədimizdə

yazısı səh.4-də

Gələcək il ərzaq və mənzillərin bahalaşacağı gözlənilir

yazısı səh.14-də

Putinin Soçi triumfu - Rusiya Suriyada savaşın gedişini necə dəyişdi...

yazısı səh.4-də

Səfirliklərin bağlanması təklifi müzakirədə

yazısı səh.6-da

Müsləman düşməni Mladic cəzalandı, qaldı Sərkisyan...

yazısı səh.9-da

Payızda vəd edilən ombudsman seçkisi ləngiyir

yazısı səh.6-da

Maliyyə amnistiyası ölkədən maliyyə axını azalda bilərmi...

yazısı səh.10-da

Ölkənin "əsəb sistemini" indi kimlər idarə edir?

yazısı səh.12-də

Maaş və pensiyalarda artımla bağlı bədbin proqnozlar

yazısı səh.13-də

Şamaxı astronomu ilə astroloqlar arasında "ulduz davası"

yazısı səh.13-də

ERMƏNİSTAN ÜÇÜN KRİTİK GÜN - KREML SƏRKİSYANI TƏLƏYƏ SALIB

Bu gün Brüsseldə işğalçı ölkənin Avropa Birliyi ilə münasibətlərinə aydınlıq gələcək; İrəvan hansı yolu seçəcək? Bakı Sərkisyanın vəziyyətini daha da qəlizləşdirər, 24 noyabr ermənilərin növbəti "24 aprel"inə də çevrilə bilər...

musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.8-də

İki azərbaycanlı milyarderin savaşına Bakıdan reaksiyalar - "Mənsimovun yanında yığıq"

"Palmalı" şirkətinin prezidenti ilə "LUKoil" şefi Vahid Ələkbərovun məhkəmə və informasiya çekişməsinə ölkəmizdən birmənalı mövqelər: "Mübariz bəy ölkəsinə və xalqına daha çox bağlıdır"
yazısı səh.12-də

ABŞ-la Türkiyəni üz-üzə qoyan adam - Rza Zərrab hekayəsi

yazısı səh.11-də

Tağı Əhmədovun adı "qara siyahı" da

yazısı səh.3-də

MSK sədrindən 2018 seçkisi anonsu - namizədlər çox olacaq

yazısı səh.7-də

Bərzanini dəstəkləyən laçınlı məmur işdən qovuldu

Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin (RİH) Hüquq şöbəsinin müdiri Füzuli Tanrıverdiyev vəzifəsindən azad edilib. Modern.az xəbər verir ki, bununla bağlı Laçın RİH-də iclas keçirilib və müvafiq qərar qəbul olunub. Məlumatı Laçın RİH-dən təsdiqləyiblər.

Hələlik şöbə müdiri vəzifəsinə təyinat yoxdur.

Qeyd edək ki, bir müddət öncə F. Tanrıverdiyev özünün facebook profilində İraqın şimalında yerli Kürd Muxtariyyətinin keçirdiyi "referendum"u dəstəklədiyini bəyan etmiş, buna müvafiq fotolar yaymışdı.

Facebookda İraq Kürdüstanının "müstəqilliyini" dəstəklədiyini bildiren Füzuli Tanrıverdiyev muxtariyyət rəhbəri Məsud Bərzaninin fotolarını paylaşaraq, ona mədhiyyələr yazmışdı.

Onun hərəkəti facebook-da və Azərbaycan mətbuatında ciddi tənqid olunmuşdu.

Ordumuzun əsgərinin meyiti Ermənistan mövqeləri yaxınlığında tapılıb-rəsmi

Müdafə Nazirliyi Azərbaycanın ordusunun hərbiçisinin meyitinin təmas xəttində tapılması barədə məlumat yayıb. MN-dən APA-ya daxil olan məlumatda bildirilir ki, hərbi cinayət törətdikdən sonra xidmət yerini özbaşına tərk edən, 05.01.2017-ci il tarixdə Sədərək rayonundan həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış əsgər Cəlilbəyli Bəhrüz Pərviz oğlunun (27.11.1998-ci il təvəllüdü) meyitinin Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad rayonu istiqamətindəki qoşunların təmas xəttində, Ermənistan silahlı qüvvələrinin mövqeləri yaxınlığında olduğu müəyyən edilib.

Açılmış cinayət işi üzrə istintaq davam etdirilir.

Azərbaycanda 5 nəfər maşının altında qalıb öldü

Daxili İşlər Nazirliyi ölkədə baş vermiş ağır yol qəzaları ilə bağlı məlumat yayıb. Lent.az nazirliyin mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, noyabrın 22-də saat 6 radələrində Sabuncu rayonu ərazisində Bakı şəhər sakini Əli Əliyev idarə etdiyi "BMW" markalı avtomobillə yolu keçən Füzuli rayon sakini Xuraman Əliyevanı vurub və nəticədə piyada hadisə yerində ölüb.

Noyabrın 23-nə keçən gecə saat 1 radələrində Nərimanov rayonunun H.Əliyev prospektində Hacıqabul rayon sakini Cavid Zaliyev idarə etdiyi "MAN" markalı avtomobillə yolu keçən 35-40 yaşlı kişini vurub. Nəticədə həmin şəxs hadisə yerində ölüb.

Noyabrın 22-də saat 18 radələrində Gəncə şəhəri ərazisində şəhər sakini Vüqar Rubəxşi idarə etdiyi "Mercedes" markalı avtomobillə yolu keçən həmyerlisi Zəhra Kerimovanı vurub. Nəticədə xəstəxanaya yerləşdirilən piyada orada ölüb.

Noyabrın 22-də saat 16 radələrində Bərdə rayonunun Ciciimli kəndində Tərtər rayon sakini Yaşar Muxtarov idarə etdiyi "QAZel" markalı avtomobillə yolu keçən rayon sakini Yusər Rəcəbovu vurub. Nəticədə piyada xəstəxanaya aparılarkən yolda ölüb.

Qeyd edək ki, noyabrın 23-nə keçən gecə Yasamal rayonunda da piyada ölümü qeydə alınıb. Marşrut avtobusu 53 yaşlı qadını vurub öldürüb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Tanınmış jurnalist Natiq Qədimov torpağa tapşırıldı

"APA Holding" ailəsinə ağır itki üz verib. "APA Holding"ə daxil olan APA TV-nin əməkdaşı, tanınmış telejurnalist Natiq Qədimov 41 yaşında vəfat edib. Yaxınlarının və ailə üzvlərinin bildirdiyinə görə, o, qəfil keçirdiyi infarktdan dünyasını dəyişib.

Noyabrın 23-də Natiq Qədimov torpağa tapşırılıb. Lent.az xəbər verir ki, mərhum Maştağada dəfn edilib. Dəfn mərasimində N. Qədimovun yaxınları, dostları və həmkarları iştirak edib.

APA xəbər verir ki, Natiq Qədimov 1976-cı ilin iyul ayının 2-də Bakıda dünyaya göz açıb. Uzun müddət televiziya və mətbu orqanlarda çalışıb. Hələ "Ayna" ("Zerkalo") qəzetində işlədiyi müddətdən böyük hörmət qazanıb. İctimaiyyət işə onu daha çox bir vaxtlar ANS televiziyasında yayımlanan "İç Xəbər" və "Növbətçi" verilişlərindən tanıyır. Əsasən kriminal xəbər aparıcısı və müxbiri olsa da, zarafatçı, deyib-gülən, səmimi və mehriban insan kimi

yaddaşlarda qalıb. münasibəti ilə mərhumun "Yeni Müsavat"çılar da ailəsinə dərin hüznə başsağ-dəyərli həmkarımızın vəfatı liği verir.

Bəzi yollar buz bağlayacaq

Noyabrın 24-də Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın buludlu olacağı, gün ərzində arabis yağış yağacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumata görə, mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 6-8, gündüz 9-12, Bakıda gecə 6-8, gündüz 10-12° isti olacağı gözlənilir.

Noyabrın 24-25-də Bakıda və Abşeron yarımadasında arabis yağış yağacaq, bəzi yerlərdə intensiv olacaq. Şimal-qərb küləyi arabis güclənəcək.

Azərbaycanın rayonlarında sabah bəzi yerlərdə arabis yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı ehtimalı var. Arabis duman olacaq. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabis güclənəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7° isti, gündüz 9-13° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 2-7° isti olacağı gözlənilir.

Nazirlik xəbərdarlıq edir ki, ölkə ərazisində qeyri-sabit hava şəraiti noyabrın 25-i gündüzədək davam edəcək. Arabis yağış, dağlıq və dağətəyi rayonlarda qar yağacağı gözlənilir. Bəzi yerlərdə intensiv olacağı, dağlıq ərazilərdə yolların buz bağlayacağı ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabis güclənəcək.

BQXK nümayəndələri Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevə baş çəkiblər

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin nümayəndələri (BQXK) Dağlıq Qarabağ münasibəti nəticəsində tərəflərdə saxlanılan şəxslərlə görüşüblər.

BQXK-nın Azərbaycan nümayəndəliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İlahə Hüseynova APA-ya bildirib ki, təmsil etdiyi qurumun nümayəndələri noyabr ayı ərzində Dağlıq Qarabağ münasibəti nəticəsində saxlanılan şəxslərə bir daha baş çəkib: "Biz münasibəti nəticəsində saxlanılan şəxslərə mütəmadi baş çəkməkdə davam edirik. Mandatına uyğun olaraq BQXK saxlanılan şəxslərə ona görə baş çəkir ki, saxlanma şəraiti və onların rifahı monitoring etsin, həmçinin saxlanılan şəxslərə ailələri ilə əlaqə saxlamalarına şərait yaratsın."

Qeyd edək ki, hazırda Dağlıq Qarabağda üç azərbaycanlı saxlanılıb.

2014-cü ilin iyul ayında Rusiya vətəndaşı Dilqəm Əsgərov və Azərbaycan vətəndaşı Şahbaz Quliyev Kəlbəcərdə öz ata-baba yurdlarını ziyarət etmək istəyərkən Ermənistan əsgərləri tərəfindən girov götürüldüblər, Azərbaycan vətəndaşı Həsən Həsənov isə güllələnərək öldürüldü. H. Həsənovun meyiti düşməndən alınaraq Bakıda dəfn edilib. İşğal altındakı Dağlıq Qarabağda D. Əsgərov və Ş. Quliyev üzərində qanunsuz "məhkəmə" qurulub. "Məhkəmə"nin qərarı ilə D. Əsgərov ömürlük, Ş. Quliyev 22 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Azərbaycan vətəndaşı Elnur Hüseynzadə isə bu ilin fevralında Taliş kəndi istiqamətində naməlum şəraitdə ermənilərin əlinə düşüb.

Azərbaycanda isə iki erməni diversant - Arsen Baqdasaryan və Zaver Karapetyan saxlanılıb.

Arsen Baqdasaryan artıq məhkəmə qarşısına çıxarılıb. O, Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 15 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Bank sektorunda 14 min nəfər iş yerini itirib

Azərbaycanda iqtisadi böhran nəticəsində son illər bank sektorunda 14 min nəfər iş yerini itirib. "Report" xəbər verir ki, bunu Bakıda keçirilən "Bank sisteminin yeni inkişaf dövrünə adaptasiyası" adlı II Bankçılıq Forumunda Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının (ABA) Bank Tədris Mərkəzinin direktoru Cavanşir Abdullayev deyib.

Bundan başqa, o, bildirib ki, banklar daxili işçi heyətinə lazımı dəyər vermirdi və menecer kimi kənardan işçi qüvvəsi cəlb edirdi: "Halbuki, istedadlı mütəxəssislər əldən gələcək menecerlər yetişdirmək lazımdır. Kənardan işçi cəlb etmək demotivasiyaya səbəb olur, buna görə də daxili təhsil potensialını inkişaf etdirmək lazımdır".

Putin Qarabağ məsələsini Təhlükəsizlik Şurasına çıxarıb

Rusiya prezidenti Vladimir Putin noyabrın 13-də Soçidə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla keçirdiyi görüşün ardınca Qarabağ məsələsini Kremldə Təhlükəsizlik Şurasının iclasında müzakirəyə çıxarıb. Bu barədə virtualaz.org-a Moskvadakı mötəbər diplomatik qaynaqlardan məlumat daxil olub.

Məlumat əsasən, Rusiya Təhlükəsizlik Şurasında müzakirələrin nəticəsi olaraq belə yekun qənaət ortaya qoyulub ki, Moskvanın regiondakı maraqları nəzərə alınmaqla ən azı qarşıda iki il ərzində Dağlıq Qarabağ münasibəti ətrafındakı mövcud situasiya dəyişməz qalmalıdır. Çünki bu münasibətin vasitəsilə Ermənistanı və Azərbaycanı nəzərdə saxlamaq çox asandır.

Xatırladaq ki, Ərdoğan Soçidə Putinlə danışıqlar zamanı Dağlıq Qarabağ münasibətinin nizamlanması üçün zəruriliyi və Rusiyanın rolu barədə məsələ qaldırıb. Lakin Türkiyə prezidenti bəyan edib ki, Putin məsələnin həllinə dair o qədər də ümidli deyil. Daha sonra regiona səfəri zamanı Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov eyni ruhda bəyanat verib, danışıqlardan yaxın gələcəkdə nəticə gözləmədiyini bildirib.

Ermənistan diplomatik mənbələri də Lavrovun Bakıya və İrəvana dörd günlük səfəri zamanı Qarabağa dair hər hansı sürprizlər və sensasiya baş vermədiyini təsdiqləyir. "168 jam" qəzeti iddia edir ki, erməni tərəfi Madrid prinsiplərindən bir qədər fərqlənən "Lavov planı" üzrə irəliləməyə hazırdır. Lakin Rusiyadan qarantıya tələb edir ki, ətraf ərazilərin qaytarılmasından sonra Azərbaycan daha Qarabağa iddia etməyəcək. Plana əsasən Dağlıq Qarabağa əvvəlcə aralıq status verilir, daha sonra referendum keçirilir. "Bizim mənbələrimiz bildirir ki, Azərbaycan planını bir neçə bəndinə, o cümlədən referendumun keçirilməsinə qarşıdır" - məlumatda deyilir.

Azərbaycanda məhkəmələrin çıxardığı hökm və qərarları ötürü tutuşdurmaq yetərlidir ki, obyektiv nəticə ortaya çıxsın. Məsələn, 10 min manatlıq dələduzluq edib həbsə alınan birinə 12 il 6 ay həbs cəzası verirlər. Azərbaycanda belədir, məhkəmə kimə quyruqlu - yəni əsas cəzaya 6 ay əlavə iş veribsə-məsələn, 10 il 6 ay, 7 il 6 ay deməli, həmin cəza verilən şəxsin azadlığa çıxması müşkül məsələdir. Vidadi Zeynalova 13 il cəza verilib. Yeni cəzası quyruqsuzdur, 6 ay söhbəti yoxdur.

Vidadi Zeynalov dövlətə 7 milyon 335 min manat ziyan vurub. Ümumilikdə isə başının dəstəsi ilə dövləti 73 milyon 590 min manat ziyana salıb. Buna görə 2 il əvvəl tutulmuşdu. İndi isə azadlığın astanasındadır.

Bir qədər geriye qayıdıb qeyd edək ki, işin məhkəmədə araşdırılmasına görə uzun-uzadı proseslər keçirildi, Vidadi Zeynalova 13 illik həbs cəzası verildi. Az keçmədi ki, bu cəza 4 ilə endirildi. Nəzərə alsaq ki, o, 2015-ci ildə həbs olunub, bu yaxınlarda şərti azadlığa çıxma biləcəyini də söyləyə bilirik. Eldar Mahmudov vəzifəsindən çıxarıldı və MTN-də məlum yoxlamalar, həbslər gerçəkləşdirildən bir neçə gün sonra - 2015-ci ilin noyabrında Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyində (RYTN) də qəfil yoxlamalar aparıldı. RYTN Aparatının rəhbəri Vidadi Zeynalov, Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin baş direktoru Beytulla Hüseyinov, "Ortik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin direktoru Namazalı Məmmədov, Emin Məmmədov, Anar Mustafayev, Qəmbər Bəybalayev, Məhəmməd Məmmədov, Oktay Rüstəmov, Səhlab Hübətov, Cəlil Cəfərov və Bayram Vəliyev saxlanıldılar. V.Zeynalov 2015-ci ilin noyabr ayının 13-də həbs edilib. 2017-ci il

Dövləti milyon manatlarla ziyana salan məmur azadlığa çıxır

Rabitə Nazirliyinin sabiq aparat rəhbərinin əmlaklarını da özünə qaytarırlar

iyulun 27-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə barəsində 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası seçilmişdi. O, qulluq mövqeyindən sui-istifadə edərək nazirliyin strukturuna daxil olan ayrı-ayrı qurumların vəzifəli şəxsləri ilə qabaqcadan razılaşmaqla həmin strukturlar tərəfindən işlərin görülmədiyini, tam yerinə yetirilmədiyini, avadanlıqlar alınmadığını, istifadə olunan avadanlıqların, xidmətlərin qiymətlərinin isə 4-5 qat şişirdilməsi və digər üsullarla işlərin və xidmətlərin guya yerinə yetirilməsini özlərinin himayə etdikləri, yaxın münasibətdə

olduqları şəxslərin adına olan özəl şirkətlər tərəfindən saxta sənədlər əsasında rəsmiləşdirməsini təmin etməklə müvafiq müəssisələrin ayrı-ayrı banklardakı hesabına köçürülmüş 73 milyon 590 min manat pul vəsaitinin nağdlaşdırılmaqla mənimlənilməsinə və israf edilməsinin təşkilində təqsirləndirilirdi. Barəsindəki hökmdən V.Zeynalov apelyasiya şikayəti verdi və 13 il azadlıqdan məhrum etmə cəzası 4 ilə endirildi. Məhkəmə bununla yanaşı, Vidadi Zeynalov və digərlərinin əmlakları üzərinə qoyulan həbsi də götürüb. Həmin siyahıda V.Zeynalovun

əmlaklarının çoxluğu diqqət çəkir:

- Vidadi Zeynalovun oğlu Pərviz Zeynalovun adına olan Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Telnov küçəsində olan mənzil, Vidadi Zeynalovun bacısı Əminə Seyidovaya məxsus Nobel prospektində olan mənzil, qohumu Fuad Kərimova məxsus Bakı şəhərində olan 2 mənzil, qohumu Bəxtiyar Nuriyevin adına olan Bakıda yerləşən 6 mənzil, bacısı Kəmaləyə məxsus 1 mənzil, Vidadi Zeynalovun adına Səbail rayonunda olan 3 mənzil, qızı Lalə Zeynalovaya məxsus 4 mənzil, bacısı Əminəyə məxsus 1 mənzil və 1 qeyri-yaşayış sahəsi, ba-

cları Kəmalə və Əminəyə məxsus daha 1 neçə mənzil, oğlu Pərvizə məxsus İsmayıllda yerləşən torpaq sahələri, qohumu Günel Hüseyinin adına olan Xırdalanda yerləşən torpaq sahəsi;

Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin baş direktoru Beytulla Hüseyinova məxsus mənzil, arvadına məxsus qeyri-yaşayış sahəsi, qardaşı Ramizin adına olan torpaq sahəsi, arvadına məxsus bir bağ evi, arvadına məxsus Neftçala rayonunda olan torpaq sahəsi, qardaşı Ramizin adına olan

nin sabiq aparat rəhbəri Vidadi Zeynalov 13 il, Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin baş direktoru Beytulla Hüseyinov 13 il, "Ortik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin direktoru Namazalı Məmmədov 11 il, Emin Məmmədov 10 il, Anar Mustafayev 5 il, Qəmbər Bəybalayev 3 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmə Məhəmməd Məmmədov, Oktay Rüstəmov, Səhlab Hübətov, Cəlil Cəfərov, Bayram Vəliyev barəsində 2 il sınaq müddəti təyin etməklə şərti cəza seçib, onlar məhkəmə zalından azadlığa buraxılıblar.

Təqsirləndirilən şəxslərin hamısından 119 milyon 468 min pulun müştərek qaydada alınaraq, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin balansına keçirilməsi haqqında qərar qəbul edilib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə Vidadi Zeynalovun cəzası 4 ilə, Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin baş direktoru Beytulla Hüseyinovun cəzası 7 il 6 aya endirilib.

"Optik Rabitə, Tikinti və Quraşdırma" MMC-nin direktoru Namazalı Məmmədov barəsində isə 2 il sınaq müddəti ilə şərti cəza seçilib, o, məhkəmə zalından azadlığa buraxılıb. Emin Məmmədov və Anar Mustafayev barəsində də 2 il müddətinə şərti cəza seçilib və onlar iclas zalından azadlığa buraxılıblar.

Qəmbər Bəybalayev barəsində də şərti cəza seçilib və o, məhkəmə zalından azadlığa çıxıb. Bununla da 2 il əvvəl başlanan hay-küylü "Rabitə işi"nin 2-ci raundu - apelyasiya mərhələsi bitib. Qalır V.Zeynalovun Ali Məhkəmə qərarı ilə azadlığa buraxılması. Yaxın gələcəkdə bunun da şahidlərinə çevrilə biləcək.

Bu oyunlarda uduzan tərəf dövlət, udan tərəf isə korrupsiya bataqlığında firavan həyat sürən memurlardır.

□ E.HÜSEYNOV

Tağı Əhmədovun adı "qara siyahı"da

YAP-ın Yasamal rayon təşkilatının sədri itirdiyi inamı bərpa edə bilmir

Bir vaxtlar onu iqtidar komandasında "işini bilən", "professional" adlandırardılar. Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) sütunlarından biri hesab olunurdu. Söhbət "Bakı Metropoliteni"nin sabiq şefi Tağı Əhmədovdan gedir. Metropoliten rəisi olanda Tağı Əhmədov 30-40 ilin vaqon və elektrovozları ilə sözün əsl mənasında "möcüzə yaradırdı". Köhnə qatarlarla illərlə metropolitenə fasiləsiz hərəkəti təmin edə bilirdi. Və gün gəldi onu işdən çıxardılar və işlə təmin etmədilər.

Düzdür, bu gün o YAP-dadır, partiyanın Yasamal təşkilatının sədridir. Bu gün oturmaqda rayon təşkilatı binasını T.Əhmədovun öz vəsaiti hesabına tikdirdiyi də iddia olunur. Öz vəsaiti məsələsində bir qədər mübahisəli məqamlar var. Çünki məşhur YAP-çı T.Əhmədovun adı "MTN işi"ndə zərərçəkənlər siyahısına düşüb. Bəlli olub ki, sabiq milli təhlükəsizlik naziri Eldar Mahmudovun göstərişi ilə T.Əhmədov metropoliten rəisi olarkən özü və yaxınları nəzərəmə götürülüb, dinlənilib. Üzə böyük bir korrupsiya cinayəti çıxıb. Bu gün YAP-ın Yasamal təşkilatının sədri postunu tutan T.Əhmədov metropolitenə düşən hər 3 müştəridən 1-nin gedış haqqını özü götürüb. Yaxınları - oğlanları və qardaşı uşaqları isə metropolitenə ticarət piştaxtalarından hər ay 10 milyonlarla pul yığıb dövlətə ildə cəmi 700-800 min manat

pul ödəyiblər. E.Mahmudov bu məlumatları toplayıb kompromat qovluğuna doludurandan sonra T.Əhmədov 3 milyon manat xərac verməsi üçün sifariş göndərib.

Məşhur YAP-çı olan T.Əhmədov sifarişi alıb və özü demişkən "burcudub". E.Mahmudovun "payını" vermək istəməyib. Odur ki, qardaşı oğlunu MTN-ə aparıb döyüb

işgəncə veriblər və T.Əhmədov bundan sonra 3 milyonluq xəraci tələm-tələsik ödəyib. O, bu məsələ barəsində E.Mahmudov vəzifəsindən çıxarılan qədər susmağa üstünlük vermişdi. "MTN işi" başladıldıktan az sonra T.Əhmədov əlində ərizə-şikayətlə Baş Prokurorluğa üz tutub metropolitenə əldə etdiyi pullardan 3 milyonunu əlindən aldığı bildirmişdi...

Amma onun 3 milyon manatı geri qayıtmadı, batdı...

T.Əhmədov metropoliten rəisi postundan çıxarıldıktan sonra vəzifə almaq üçün çox çaba göstərmişdi. Amma o, YAP-ın Yasamal təşkilatının sədri olmaqla kifayətlənib. T.Əhmədov ha-

zırkı işində o qədər də rahat görünmür.

Son vaxtlar isə onun Yasamalin icra başçısı olmaq üçün müxtəlif ünvanlara baş vurma-sı haqda xəbərlər də gəlir. Ancaq inandırıcı deyil ki, Əhmədov həmin postu tuta bilsin. Görünən isə odur ki, daha Tağı Əhmədova inanmırlar, onu heç yaxına belə buraxmaq istəmirlər. Bu günlərdə hakim partiyanın 25 illik yubileyi keçirildi, bir çoxları orden-medallarla təltif olundu. Hətta mükafatlandırılanlar sırasında kənd təsərrüfatı nazirinin keçmiş müavini, Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Aslan Aslanov da var. Tağı Əhmədov isə heç bir mükafata layiq görüləmədi. İddia edilir ki, o, de-fakto YAP-ın "qara siyahı"sındadır. YAP-ın rayon təşkilatında saxlanılması isə sadəcə özünün nəzarət altında olması, müxalif mövqeyə keçməməsi ilə əlaqələndirilir.

□ E.HÜSEYNOV

GÜRCÜSTAN'DA 17 SAATLİK OPERASYON

Noyabrın 22-də Gürcüstanın paytaxtı Tiflisin İsanı-Samqori rayonu ərazisindəki Qabriel Salou prospektində həyata keçirilən antiterror əməliyyatında İŞİD üzvü olan çəçən əsilli 3 terrorçu öldürülüb, biri isə sağ ələ keçirilib. Eyni zamanda xüsusi təyinatlı dəstənin iki üzvü və Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşları yaralanıb.

Əməliyyatda Türkiyədə 2016-cı il 28 iyunda "Atatürk" hava limanında törədilən qətləmin təşkilatçılarından biri "Tək qol" ləqəbli Əhməd Reçepoviç Çatayev zərərsizləşdirilib. Bu barədə "Habertürk" agentliyi məlumat yayıb.

Terrorçu Türkiyədə təşkil etdiyi qətləmdən sonra adamları ilə birgə Türkiyədən Gürcüstana qaçaraq çəçən əsilli Aslanbek Cəbrayilov adına qeydiyyatda olan dairəyə yerləşib. Ə.Çatayev 2012-ci ildən terrorçu İŞİD qruplaşmasının dəstə başçılarından biri olan Ömər Şişani ilə birlikdə fəaliyyət göstərib.

Avropaya sürətlə inteqrasiya edən və indiyə qədər terror təhlükəsi ilə üzlaşmayan Gürcüstandakı antiterror əməliyyatı onun qonşuluğunda yerləşən dövlətləri də ciddi narahat edib. Son illərdə ard-arda ağır məğlubiyyətlər alan İŞİD terror təşkilatı üzvlərinin dünyanın müxtəlif yerlərinə səpələndikləri barədə hələ aylar öncədən

xəbərlər yayılmışdı. Xüsusilə terrorçuların daha çox öz ölkələrinə qayıtmağa üstünlük verdikləri deyilirdi.

Qonşu Gürcüstanın terror hədəsi ilə üzlaşması Azərbaycanı da ciddi narahat edir. Xüsusilə ölkəmizə Gürcüstan üzərindən terrorçuların keçə biləcəkləri barədə həyəcan təbili çalınır, hər iki ölkənin hüquq-mühafizə orqanlarının birgə hərəkət etməklə yanaşı, ayıq-sayıq olmalarının vacibliyi vurğulanır. Hətta son əməliyyatda zərərsizləşdirilən terrorçuların Azərbaycan, yaxud digər qonşu bir ölkəyə keçmək planlarının olduğunu da istisna edilmir. Artıq bitmək üzrə olan İŞİD-a son həmlələr vurulduğu zaman belə təhlükələrin bütün dövlətləri ağışına ala biləcəyi qeyd olunur.

Təhlükəsizlik üzrə ekspert Arzu Nağıyev Gürcüstanın fonduna heç bir dövlətin terror-dan sığortalanmadığını qeyd etdi: "İstər Amerika, istərsə də digər ölkələr olsun, heç bir

Gürcüstanda antiterror əməliyyatı - İŞİD təhlükəsi sərhədimizdə

Arzu Nağıyev: "Azərbaycan əməliyyat şəraitinə daha düzgün nəzarət edir"

dövlət terrordan sığortalanmayıb. Mütəmadi olaraq, terror halları baş verir. Heç vaxt proqnoz vermək olmur ki, terror olmayacaq. Gürcüstanda son iki gündə baş verən hadisələr bir çox mətləblərin üstünü açdı. Gürcüstanda belə hadisə ilk dəfə yaşanmışdır. Pankisi dərəsindən çəçən hadisələri baş verəndə Gürcüstan ərazisində həmin hadisələr baş verirdi. Eyni zamanda terrorun da əsas mənbələrindən biri Pankisi idi. Oradan Gürcüstan

və digər istiqamətlərə terrorçuların axını var idi. Bu gün terrorun bu şəkildə miqyas alması müəyyən mətləblərdən xəbər verir. Suriya və digər yerlərdə döyüşən terrorçular artıq qayıtmağa başlayıblar. Azərbaycanın şimalında da bu məsələ hələ öz həllini tam tapmayıb. Orada da müəyyən qüvvələr var. Sadəcə olaraq, Azərbaycan əməliyyat şəraitinə daha düzgün nəzarət edir. Digər tərəfdən, hüquq-mühafizə orqanları və Cinayət Məcəlləsində olan bəzi dəyişikliklər də bu cür halların azalmasına səbəb olub. Lakin buna baxmayaraq, Suriya və İraqda əməliyyatlar başa çatandan sonra oradakı terrorçular geri qayıda bilərlər. Bu o demək deyil ki, onlar silahla gəlirlər. Öz yerlərində onlara biət etmiş şəxslərlə müəyyən işlər qurmaq üçün də onlar geri dönməyə cəhd edə bilərlər. Tək onu demək mümkün deyil ki, onlar gəlib özlərini partladıb

terror aktı həyata keçirəcəklər. Proseslər davam edir. Hüquq-mühafizə və təhlükəsizlik orqanlarının üzünə çox mühüm vəzifələr düşür. Terrorçuların hər yerdə adamları var, bunlara hər yerdə biət etmiş şəxslər mövcuddur. Tək onlara bura gəlib nəse edə biləcəklərini də düşünmək doğru deyil. Daxildən də nələrsə edə bilərlər".

"Borçalı" Cəmiyyətinin sədri, siyasi şərhçi Zəlimxan Məmmədli bildirdi ki, Gürcüstanda hadisə ilə bağlı istintaq aparılır dərin qatlarda nələrin olduğunu bilə bilərlər: "Azərbaycanda da bu əməliyyatlar zaman-zaman keçirilib. Gürcüstan hazırda konkret demokratik dünyaya inteqrasiya yolunu tutub. Bunun qarşısını hər hansı bir formada almaq cəhdləri artıq Gürcüstana keçmir. Bu da Rusiya və İran kimi qonşu dövlətlərin maraqlarına uyğun deyil. Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan

arasında bir sıra iri layihələrin həyata keçirilməsi, regional təhlükəsizlik məsələlərinin əməkdaşlığa qədər müzakirə edilməsi qonşu dövlətləri narahat edir. Hətta "NATO sərhədlərinin Rusiyaya qədər yaxınlaşmasını istəmirik" deyən Putin var. Bu baxımdan Gürcüstanın NATO-ya inteqrasiyası, Avropa Birliyi ilə gediş yolları açıdıqca bu cür təxribatlar ola bilər. Burada Gürcüstanı xaosla çəkmək cəhdləri də ola bilər. Əksini Gürcüstan edib Rusiyaya tərəf yönəlsə, o zaman NATO təzyiqlərinin altında qalacaq, bu baxımdan Gürcüstanın Avropa yolunda gedişi geridönməz bir prosesdir. Bu cür gərginliklərin bundan sonra baş verməsi qaçılmazdır. Azərbaycan çox ciddi strateji bir ölkə olduğundan ciddi nəzarət altındadır. Gürcüstanda baş verən hadisələr dolayısı ilə ölkəmizə də təsir edir".

□ Cavansir ABBASLI

Putinin Soçi triumfu - Rusiya Suriyada savaşın gedişini necə dəyişdi...

Böyük müharibə başa çatmasa da, Kreml başçısı 2015-ci ildə elan etdiyi hədəflərə nail olduğunu bəyan etdi

Suriya münaqişəsinin həllinə həsr olunmuş Soçi görüşü yeni mərhələyə keçid sayıla bilər. Rusiya, Türkiyə və İran prezidentlərinin 2 saat davam edən Soçi görüşü 3 ölkənin Suriya siyasətinin koordinasiya edilməsi ilə yanaşı, bundan sonrakı addımların da razılaşdırılması baxımından mühüm gəlişmədir.

Soçi konfransında alınan ən mühüm qərarlardan biri Suriya Milli Dialoq Konqresinin keçirilməsi ilə bağlıdır. Suriyadakı bütün siyasi, etnik və dini-məzhəbi qrupların qatılması planlaşdırılan konqresdə ölkənin yeni konstitusiyası, yeni seçkilərin keçirilməsi kimi mövzular müzakirə olunacaq.

Yeri gəlmişkən, toplantı ilə eyni gündə Səudiyyə Ərəbistanında Suriya müxaliflərinin toplantısı keçirilib. Əsasən ərəb ölkələrinə bağlı müxalif qrupların təmsil olunduğu toplantının yekun bəyanatında növbəti dəfə Başər Əsədin Suriyada keçid prosesində olmaması və seçkilərdə iştirak et-

məməsi kimi müddəalar yer alıb.

Qeyd edək ki, Soçidə prezidentlərdən əvvəl Rusiya, Türkiyə və İran ordularının baş qərargah rəisləri də toplantı keçirib. Generalar hər üç ölkənin razılaşdığı Astana prosesinə uyğun olaraq İŞİD və "ən-Nusra" ("əl-Qaide"nin Suriya qolu) və onlara bağlı silahlı terror qruplarına qarşı mübarizənin davam etdirilməsini müzakirə ediblər.

Noyabrın 21-də İŞİD-in Suriyadakı sonuncu şəhəri Əbu Kamal azad edilib və bununla da qruplaşmanın Suriya və İraqdakı fəaliyyətinə rəsmən son qoyulub. İraq ordusu isə noyabrın 23-dən etibarən

səhrada gizlənmiş İŞİD qruplarına qarşı axtarış-əməliyyat kampaniyasına başlayıb. Suriyada hazırda İdlib və cənubda İsrail sərhədində cəmlənmiş İŞİD və "ən-Nusra" qruplarına qarşı əməliyyatlar hazırlanır. Son məlumatlara görə, hökumət qüvvələri və dəstək birləşmələri İdlib vilayətinin eyni adlı mərkəzinə əməliyyat hazırlayır. Yaxın günlərdə vilayətin mərkəzi şəhərinin azad edilməsi üçün genişmiqyaslı əməliyyatın başlanması gözlənilir.

Soçi toplantısının yekun bəyanatında hər 3 ölkənin Suriyada atəşkəsinin davam etdirilməsi, siyasi həll prosesinin dəstəklənməsi və zorakılığın dayandırılması ilə bağlı ortaq fəaliyyətlərini davam etdirəcəyi vurğulanır. Soçi toplantısı bir mənada Putinin Suriya kampaniyası-

nın uğurla başa çatdığını elan etməsi hadisəsi idi. Rusiya əslində Soçi sammiti ilə iki il əvvəl 2015-ci ildə Suriyada hərbi əməliyyatlara başlayan da qarşısında qoyduğu məqsədə nail olduğunu elan etdi. Doğrudur, İŞİD və "ən-Nusra" kimi terror təşkilatları hələ də varlığını davam etdirir. Ancaq faktiki olaraq Rusiya qələbəsinə və Suriyada yeni mərhələyə keçidi elan edir. Suriya ərazilərinin artıq 60 faizə yaxını azad edilib. Ehtimal ki, yaxın zamanlarda bu faiz daha da artacaq. Bu ərazilərdə bərpa işlərinin başlanması, həmçinin siyasi həll yolunun tapılması və nəhayət, yerdə qalan bölgələrdə terrorçuların təmizlənməsi, silahlı qrupların tərksilah olunması prosesi başlayacaq.

Ancaq Soçi konfransının həll edə bilmədiyi mövzular

da qaldı. Toplantı zamanı Türkiyə prezidenti bir daha PYD terror təşkilatı haqda danışıb və əli qana batmış terrorçuların Suriyada siyasi həll prosesində iştirak etməməli olduğunu bildirib. Söhbət hazırda Suriya ərazilərinin 25 faizindən çoxuna nəzarət edən və faktiki muxtariyyət qurmuş PYD və onun silahlı qanadı YPG-dən gedir. Məlum olduğu kimi, bu qruplaşmaya ABŞ ciddi dəstək verir, silahlandırır. Hazırda rəsmi olaraq 500-dən çox amerikalı hərbi qüvvə kömək edir. Ancaq qeyri-rəsmi mənbələrə görə, bu rəqəm 5 min nəfərə yaxındır. Türkiyə PYD-nin Suriyada siyasi həll prosesinə qatılmasını istəmir. Çünki bu halda kürdlərə ön azı muxtariyyət verilməsi gündəmə gələcək. Türkiyə isə buna qarşıdır, çünki sərhədlərində ikinci kürd "dövlətini" istəmir. An-

caq ruslar kürd məsələsinə türklər qədər soyuq baxmır. Əksinə, Rusiya kürdləri də prosesdə görmək istəyir. Qarşıdakı dövrdə Rusiya və Türkiyənin Suriyadakı kürdlərlə bağlı mövqelərini uzlaşdırmasına ehtiyac yaranacaq.

İŞİD Suriyada rəsmən məğlub edilsə də, Suriya xəritəsində "qara cizgi" (İŞİD-in nəzarət etdiyi əraziləri işarə edən beynəlxalq tanınma) hələ də qalır. İdlib və cənubi Suriya ərazilərində də ciddi sayda silahlı qruplaşmalar var ki, onların siyasi anlaşmaya daxil olacağı inandırıcı deyil. Ancaq istənilən halda Rusiya bu mərhələnin qalibidir. Ruslar Suriyada savaş və siyasi gedişatı tamamilə dəyişdilər və indi sahə üstünlüyü və siyasi üstünlük Moskvanın xeyrinədir.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Milli Məclisin 2018-ci il dövlət büdcəsinin müzakirəsinə həsr olunmuş iclası spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə noyabrın 23-də də davam etdirildi.

İclasda çıxış edən Milli Məclisin İşlər İdarəsinin müdiri Firudin Hacıyev hökumət qarşısında bir sıra məsələlər qaldırdı. "2018-ci ilin dövlət büdcəsində Milli Məclis üçün ayrılan vəsaitin həcmi 24 milyon 232 min 55 manat təşkil edəcək. Xərclər smetasının 68 faizini əmək haqqı fondu təşkil edir"-idare müdiri bildirdi. F.Hacıyev dedi ki, parlamente gələn qonaqların və xaricə gedən deputatlar görə ezamiyyətlərin sayı artıb. Ona görə də əlavə vəsaitə ehtiyac var. Odur ki, xarici ezamiyyətlər üçün 200 min manat, digər zəruri məsələlərin həlli üçün 300 min manat, mətbəə xərclərinə 50 min manatın ayrılmasını xahiş etdi. Eyni zamanda MM-in avtoparkının yenidən qurulması və avtomobillərin alınması üçün 1 milyon 200 min manat əlavə vəsait ayrılmasını zəruri saydı. Həmçinin televiziya mərkəzinin qurulması və yeni monitorların alınması üçün əlavə vəsaitin nəzərdə tutulmasını istədi.

Deputat Qüdrət Həsənzadə Firudin Hacıyevin fikirlərini müdafiə etməklə yanaşı, işlər idarəsinin müdirinə sual etdi: "Prezident Administrasiyasının saxlanması 94 milyardan artıq, yeni MM-in xərclərindən 4 dəfə artıq vəsait ayrılması nəzərdə tutulub. Mən bilmək istəyirəm, bu, orada ştat sayına görədir, yoxsa Prezident Administrasiyasının əməkdaşları daha çox xaricə gedirlər? 4 dəfə fərqi olması mənim üçün təəccüblüdür. Ona görə aydınlıq gətirilməsini xahiş edirəm".

Deputat Siyavuş Novruzov da parlamente vəsaitin artırılması ilə bağlı səslənən təklifləri dəstəklədi: "Milli Məclis işləri yalnız planlaşdırılmış işlər olur. Ona görə də əlavə vəsait ayrılmasın, artıq qalacaqsın, geri qaytarılar. Neçə il üzv olduğumuz Avropa Şurasında geriye dönüş başlanıb. Ona görə də belə tədbirlərə Milli Məclisin üzvləri ezam olunmalıdır. Bunun üçün də əlavə vəsait tələb olunur".

S.Novruzov parlamente çalışan işçilərin əmək haqqının artırılmasını da təklif etdi: "İmkan olsa, onların əmək haqqının artırılmasına dəstək versək, çox yaxşı olar".

Deputat Musa Quliyev parlamentin fəaliyyətinin gücləndirilməsi üçün ezamiyyə xərclərinin artırılmasını vacib hesab etdi: "Büdcəni biz təsdiq edirik, büdcəyə biz nəzarət edirik. Xahiş edirik, hökumət də bu məsələləri nəzərə alsın. Açıq deyirəm, son 3 ildə çəkdiyimiz əziyyətləri heç zaman çəkməmişik. Oraya gəzməyə getmirik ki, erməni lobbisinin təbliğatına cavab vermək üçün gedirik".

M.Quliyev dedi ki, bu xərclər də dollar, ya avro ilə hesablanmalıdır: "Manatla hesablayırlar, baxırsan ki, inflyasiya nəticəsində 30 faiz az vəsait var. İllərdir biz dostluq qrupları çərçivəsində heç yerə gedə və bura gələnləri layiqincə qarşılaya bilmirik".

M.Quliyev maşını olmayan deputatların rayonlara ezamiyyətlərə gedərkən çətinlik çəkdiyini bildirdi.

Deputat Fərac Quliyev isə hökuməti Milli Məclisin ehtiyat fondunu yaratmağa çağırdı.

Deputat Vahid Əhmədov növbəti dəfə şəhid ailələrinə və əlillərə ayrılmalı olan siqorta

Deputatların büdcə müzakirələri bitdi: hökumətin 8 gün vaxtı var

Parlament büdcə zərfinin müzakirəsindən sonra təkliflərin dəyərləndirilməsi üçün dekabrın 1-dək hökumətə vaxt verdi

haqqı ilə bağlı məsələ qaldırdı: "Biz bir neçə dəfə "qanpulu" mövzusunda toxunmuşuq. Bununla bağlı hörmətli sədr Maliyyə Nazirliyinə müraciət edib. Çox təəssüflər olsun ki, bu məsələ həllini tapmır. Bu məsələ insanların çox narahat edir". V.Əhmədov bu vəsaitin böyük olduğunu da xatırladı: "Amma hökumətdən xahiş edirəm ki, bu məsələyə baxsın. Demirəm ki, vəsait birdən-birə ödənilsin. Amma gec-tez bu məsələni həll etməliyik".

Zahid Oruc: "Bizim həyatımızın sığorta pullarını götürüb versinlər həmin 11 min adama"

"Biz əlillərə göstərdiyimiz münasibəti ayrı-ayrı şəxslərə göstərmirik, bu, Qarabağa olan münasibətdir. Çünki Qarabağ müharibəsi bitməyib. Birinci qrup əlillər üçün 401 manat, ikinci qrup əlillər üçün 290 manat təqəüd nəzərdə tutulub. Bu məbləğə biz yenidən baxmalıyıq".

Deputat Zahid Oruc bu fikirləri büdcə müzakirələri zamanı söylədi. "Qarabağda həyatını itirən şəxsə 20 min, əlil olan şəxsə 10 min dollar verilir" - deyən Z.Oruc Azərbaycandakı Qarabağ döyüşçüləri ilə bağlı da adamların atılmasını zəruri saydı. "Təklif edirəm ki, Qarabağ əlillərindən bir nəfər əmək və əhəlinin sosial müdafiə nazirinin müavini olsun. Bu, Qarabağ əlillərinin problemlərini diqqətdə saxlanılması üçün mühüm addım olar"-Z.Oruc bildirdi.

Deputat ardınca şəhid ailələrinin "qanpulu" mövzusunda da toxundu və şəhidlərin "qanpu-

lu"nu ödəmək üçün vəsaitin olmasından gileylənən hökumətə maraqlı bir təklif verdi: "11 min insanın problemini həll etməklə bağlı mənbə axtarırlar. Bu, populyar kimi görünməsin. Allah hər birimizə uzun ömür versin. Bizim həyatımız sığorta olunub. Bizim həyatımızın sığorta pullarını götürüb versinlər həmin 11 min adama. Nə qədərinə çatır, onlara da verilir".

Zahid Oruc parlamente ayrılan vəsaitin azlığından da şikayətləndi. Bildirdi ki, parlamentin iclas zalında avadanlıqların yeni texnologiyalarla əvəzlənməsi üçün maliyyə ayrılması lazımdır: "Nazirlər Kabinetinin, Prezident Administrasiyasının sürücüləri Milli Məclisin sürücülərindən çox gəlir alır. Xahiş edirəm bizim sürücülər də nəzərə alınsın və bu fərq aradan qaldırılsın".

Deputat Ayten Mustafayeva Milli Məclisin binasında əlillər üçün pandusların və xüsusi liftlərin quraşdırılmasını təklif etdi. Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədov isə xanım deputata cavab olaraq bildirdi ki, təmirdən sonra parlamentin binasında hamı, o cümlədən əlillər üçün bütün şərait yaradılıb: "Siz Milli Məclisin 2012-ci ildə təmir olunan binasına nə vaxt daxil olmusunuz? Burada əlillər üçün pandus var. Həmçinin lift də fəaliyyət göstərir. Siz seçicilərinizi daha çox çalışdığınız institutda qəbul edirsiniz".

Deputat Əflatun Amaşov seçicilərinin problemlərinə diqqət çəkdi: "3 il bundan əvvəl deputatı seçildiyim Saatlıda 9 əlillə və şəhid ailəsi üçün fərdi yaşayış evlərinin tikintisinə başlanmalı idi. Evlərin bəzilərinin bünövrəsi qazıldı. Hət-

ta bəzilərinin heyətinə bir neçə maşın daş da töküldü. Ancaq proses bununla da yekunlaşdı. Səbəb də budur ki, Maliyyə Nazirliyi vəsait ayırmır. Mən hər dəfə Saatlıya gedəndə və bu adamlarla görüşəndə məsələni izah etməyə söz tapmıram. Bu sayaq problemlər digər rayonlarda da var. Bilmək istərdim ki, buillik büdcədə həmin evlərin inşasına vəsait nəzərdə tutulubmu? Daha doğrusu, Maliyyə Nazirliyi bu məqsədlə vəsait ayıracaq mı? Bu, anlaşılmalıdır da, hər hansısa şəkildə aradan qalxmalıdır. Hər halda, evlərin tikintisini gözləyənlər var".

Deputat Qüdrət Həsənzadə yeni doğulan uşaqlarla bağlı ayrılan vəsaitin artırılmasını təklif etdi. Daha sonra deputat bildirdi ki, Azərbaycan dünyada "alçaqboylu ölkə" hesab olunur: "Azərbaycan bu məsələdə 200 ölkə arasında qadınlara görə 113-cü, kişilərə görə 115-ci yerdədir. Qonşu Gürcüstan 49-cu, Türkiyə 79-cu yerdədir. Azərbaycanda rəsmi statistika budur ki, 6 faiz uşaqlar boy azlığı ilə doğulur. Azərbaycanın baş pediatrının açıqlamasına görə, ölkəmizdə 60 faiz uşaqlar ana südü ilə qidalanırlar. Avropada son yüz ildə insanların boyunda 11 sm artım var. Avropada orta boy 179 sm, Azərbaycanda 172 sm-dir".

Q.Həsənzadə ölkədə qidalanma sahəsində də problemlərin olduğunu vurğuladı: "Azərbaycanda təkə balıq 3 dəfə az istehlak olunur. Finlandiyada hər uşağa 100 avro, Almaniyada 192 avro pul verilir. Biz uşaq pullarını ləğv etdik. Ancaq uşaqlarımızın normal qidalanması üçün normal vəsait verməliyik. Bunlar çox ciddi rəqəmlərdir".

Deputat daha sonra Səlim Müslümovun mənzil tikintisi ilə bağlı fikirlərindən təəccübləndiyini və təəssüfləndiyini bildirdi: "Əgər mənzil tikintisinə prezidentin göstərişindən sonra 5 dəfə az vəsait ayrılırsa, deməli, mənzil növbəsinə duranlar 2019-cu ildə yox, 10 il sonra evlə təmin olunacaq. Əsaslandırırımsınız ki, bu işləri görmək olar, onda prezidentin göstərişini yerinə yetirir!"

Spiker dedi ki, Azərbaycan hökumətinin 2018-ci il dövlət büdcəsinin layihəsi ilə bağlı təkliflərə Milli Məclisin dekabrın 1-də keçiriləcək iclasında cavab verəcək: "Biz razılaşırdıq ki, növbəti iclas dekabrın 1-də keçirilsin".

Maliyyə naziri Samir Şərifov da bildirdi ki, deputatların təklifləri hökumətə çatdırılacaq: "Bizə ayrılan müddət ərzində təkliflər təqdim

məqsədlə gələn il üçün ehtiyac meyarının yuxarı həddi 116 manat məbləğində müəyyən edilib. Bununla yanaşı, "2018-ci il üçün ehtiyac meyarının həddi haqqında" qanuna uyğun olaraq yaşayış minimumunun ölkə üzrə 173 manat, əmək qabiliyyətli əhali üçün 183 manat, pensiyaçılar üçün 144 manat, uşaqlar üçün isə 154 manat müəyyən edilməsi nəzərdə tutulub.

Deputat Əli Məsimli hökumətə kitab etdi. Dedi ki, hesablama qaydası müasir tələblərə cavab vermir. Daha sonra hökumətə sual etdi: "116 manatlıq ehtiyac meyarı ilə və ya 173 manat yaşayış minimumu ilə bir ay yaşamaq olarmı? Təbii ki, olmaz. Bəs neçə gün yaşamaq olar? Bunu bilmək üçün bir dəfə bazara gedib qiymətlərə baxmaq lazımdır".

Deputat Siyavuş Novruzov

olunacaq və dəyərləndiriləcək".

Deputat Fazil Mustafayeva uşaqlarla bağlı problemlərə toxundu: "Deputat həmkarım Qüdrət Həsənzadəyə çıxış edib dedi ki, bizdə qidalanma göstəricisinə görə uşaqların 6 faizinin boyunda problemlər var. Avropada isə əksinə, boy artımının olması ilə bağlı məsələni gündəmə gətirdi. Bizim bu məsələyə yanaşmamız dəyişməlidir. Bu məsələ dəfələrlə qaldırılıb. Xüsusən də yeni doğulan uşaqlara bərdəfəlik verilən müavinətin artırılması məsələsi qaldırılıb. Lakin nəticəsi olmayıb. Uşaqların boyunun aşağı olmasını belə müqayisə etmək olar: bu gün uşaqlara doğuş üçün verilən bərdəfəlik müavinətin miqdarı 45 manatdır. Amma kənd təsərrüfatında bir buzova görə verilən subsidiya 100 manatdır. Odur ki, bu məsələlər, bəxş fəlsəfəsi dəyişməlidir. Nə qədər ki, yeni doğulan uşaqlara bəxş fəlsəfəsi dəyişməyib, hələ bir daha ciddi problemlərin şahidi olacağıq".

F.Mustafayeva digər bir mövzuya da toxundu. Bildirdi ki, qəbul olunmuş qaydalara görə şəhər nəqliyyatında 5 yaşına çatmamış uşaqlar nəqliyyatdan pulsuz istifadə edirlər: "5-10 yaşlı uşaqlar isə gediş haqqının yansını ödəməlidirlər. Amma "BakuBus" bu qaydalara əməl etmir".

Azərbaycanda 2018-ci il üçün ehtiyac meyarının yuxarı həddi müəyyən edilib. Bununla bağlı Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə məlumat verdi. Komitə sədri bildirdi ki, "2018-ci il üçün yaşayış minimumu haqqında" qanun layihəsinə əsasən, ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi

isə dedi ki, Azərbaycanda 1 milyon 300 min pensiyaçı var: "Burada bir məsələ diqqəti cəlb edir. Burada da ağır işlər silsiləsi qeyd olunanda, əsasən, kimyəvi zavodlarda və digər yerlərdə işləyənlər nəzərdə tutulur ki, bu da işləyənlərin 2-3 faizini əhatə edir. Elə sahələr var ki, onlar nəzərdə tutulmayıb". Deputat bu sahədə olan çatışmazlıqlara toxundu: "Əgər kiminsə 50 yaş varsa və pensiyaya çıxmaq istəyirsə, o, nə qədər asfalt tökməlidir ki, gəlib 65 yaşına çatsın?! Bu baxımdan, onlar başqa yollarla əlillik alıb pensiyaya çıxmalı olurlar". **Deputat qeyd etdi ki, bu cür kateqoriyalı insanların siyahısı hazırlanmalıdır:** "Azərbaycanda tikinti sektorunda çalışanların hansı yaşda pensiyaya çıxacağı müəyyənləşməlidir. Müəllimlərlə, alimlərlə birgə tikintidə işləyənlərə də eyni pensiya yaş həddini qoymaq düzgün deyil. Bu təbəqənin hüquqlarını qorumalıyıq". S.Novruzov bildirdi ki, ünvanlı sosial yardımların əvəzində müəyyən biznes yerləri açıla bilər, bu da yeni iş yerləri hesab olunur: "Bunun üçün maliyyə ayrılmalıdır. Biz onları ələbaxımlıq sistemindən uzaqlaşdırmalıyıq. Onlar özləri çalışıb pul qazanmalıdırlar. Əks halda, ələbaxımlılıqla bunun effektivliyi olmayacaq".

Bundan sonra 2018-ci ilin büdcə zərfinə daxil olan qanun layihələrinin müzakirəsi başa çatdı. Parlament büdcə zərfinin müzakirəsindən sonra təkliflərin dəyərləndirilməsi üçün dekabrın 1-dək hökumətə vaxt verdi. Qeyd edək ki, parlamentin növbəti plenar iclası dekabrın 1-də keçiriləcək.

Q. Elşad PAŞASOY

Milli Məclisdə keçirilən 2018-ci il üzrə büdcə müzakirələri zamanı Yeni Azərbaycan Partiyasının icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov Azərbaycanın bəzi ölkələrdə səfirliklərinin ixtisara salınması təklifi ilə çıxış edib.

O deyib ki, aidiyyəti qurumlar bəzən Azərbaycanın lazım olmayan yerlərdə səfirliklərinin fəaliyyətinə şərait yaradırlar, bəzən də lazım olan yerlərdə səfirlik olmur.

S. Novruzov həmçinin qeyd edib ki, Şərqi Avropa, Baltıqyanı ölkələrin hər birində səfirlik olduğu halda Avstraliyada yoxdur: "Biz buna yenidən baxmalıyıq. Ümumiyyətlə, buna nəzarət etməliyik. Lazım olmayan yerlərdə səfirlikləri ixtisara salınmalı ki, lazım olan yerlərdə normal fəaliyyət bərpə olunsun".

Onu da qeyd edək ki, bir neçə səfirliyin birləşdirilməsi və ya ləğv edilməsi ilə bağlı məsələ daha öncələr də gündəmə gəlib. Məsələn, 2015-ci ildə yayılan xəbərdə bildirilirdi ki, Azərbaycanın Afrika və Latın Amerikasındakı bir sıra səfirlikləri bağlana bilər. Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Hikmət Hacıyev məsələyə münasibət bildirərkən qeyd etmişdi ki, hazırda dünya enerji bazarında cərəyan edən tendensiyaların fonunda işin optimallaşdırılması məqsədilə qeyd olunan məsələyə də ciddi şəkildə hökumət tərəfindən baxılır.

Qarabağ münaqişəsi kimi problemimizin olduğu bir zamanda xarici ölkədəki nümayəndəliklərimizin bağlanması Azərbaycanın maraqlarına nə dərəcədə uyğundur?

Məsələ ilə bağlı ilk olaraq

Səfirliklərin bağlanması müzakirədə

Deputat Siyavuş Novruzov bəzi səfirliklərin bağlanması tərəfdarıdır; politoloqlar isə məsələyə fərqli prizmadan yanaşırlar

Xarici İşlər Nazirliyinin mövqeyini öyrənmək üçün dəfələrlə cəhd etsək də, zəngimizə cavab verilmədi.

"Yeni Müsavat"a danışan politoloq Elxan Şahinoğlu bildirir ki, əslində problem səfirliklərin sayı ilə bağlı olmamalıdır: "Ola bilər ki, deputatlar büdcədə pula qənaət etmək üçün bu kimi rəylər bildirirlər. Nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan müharibə vəziyyətindədir və Ermənistan kimi düşmənimiz var. Belə olduğu

halda biz hazırda iki qüvvə ilə mübarizə aparırıq-Ermənistan və onun arxasındakı erməni lobbisi. Erməni lobbisi isə bütün dünyaya yayılıb. Demək olar ki, hər yerdə təsir imkanları var. Bu baxımdan biz məcburuq ki, bir çox dövlətlərdə öz səfirliklərimizi saxlayaq. Ancaq burada başqa bir məqam da var. Deputatları razıyam ki, bu səfirliklərin bəziləri keyfiyyətli fəaliyyət göstərə bilərmi? Təşəbbüslər irəli sürməyi bacarırlar? Əsas suallar bu-

dur. Çünki mən özüm də xaricdə konfranslarda iştirak etdiyim zaman elə səfirliklər görürəm ki, onların fəaliyyəti hiss olunur. Lakin bəziləri də var ki, sadəcə olaraq, onların adları var və işə elə maaş almaq üçün gəlib-gedirlər. Azərbaycanın milli maraqları, təhlükəsizliyi naminə təşəbbüskar deyillər və həmin ölkənin mediası ilə də sıx işləmirlər. Belə boşluq buraxdıqda isə bundan həm Ermənistan, həm də erməni lobbisi istifadə edir.

Ümumilikdə, əgər büdcə imkan verirsə, səfirliklərin bağlanması əleyhinəyəm. Ancaq istərdim ki, səfirliklərdə keyfiyyət artırılmalıdır.

Politoloq bildirir ki, səfirin özü başdan-ayağa milli olmalıdır: "Faktlar göstərir ki, bizdə keyfiyyət problemi çox ciddidir. Diplomatlardan maaşları normaldır və onlar hətta ailələrini də həmin ölkəyə apara bilərlər. Yeganə bir şey qalır ki, o da işləyib, ölkəni tanımaq, Azərbaycan milli ideyasına bağlı olmaqdır. Əgər rusdillilər bilmirsə onlar əlbəttə ki, ölkəmizin milli maraqlarının qorunmasında da çox fəal olmayacaqlar. Səfirin özü də milli olmalı, tariximizi bilməli, hansı ideyalar uğrunda savadığımızı anlamalıdır. Bunları bilmirsə, "papanın gül bəlası"dır, həmin adamlar aydındır ki, bizim xeyrimizə çalışmayacaqlar. Özünü və ölkədə quracağı biznesi düşünəcək".

Digər politoloq Fərhəd Mehdiyev isə qəzetimizə bildirir ki, əslində səfirliklərin bağlanması normal haldır və bunu digər ölkələr də edirlər: "Səfirliklərimizin olduğu ölkələrdə Qarabağla bağlı tədbirlər keçir-

ilir. Məsələn, İtaliyada, Almaniyada çox geniş tanıtım işləri görülür. Büdcə sıxıntılına görə bəzi səfirliklərin bağlanması tələb olunursa, bu, mümkündür. Diqqət edək ki, Azərbaycanda da bütün ölkələrin səfirlikləri yoxdur. Burada da səfirlik açmayan dövlətlər var. Səfirliyi bağlayan zaman baxmaq lazımdır ki, həmin ölkədə hədəf kütlə əhəmiyyət kəsb edir, yoxsa ki, yox. Əsasən də orada erməni lobbisinin olub-olmaması, həmin ölkənin mövqeyi nəzərə alınmalıdır. Şərtlər ölkədən-ölkəyə dəyişdiyi üçün bu məsələyə də birmənalı yanaşmaq olmaz. Amerika, İtaliya, Almaniya kimi ölkələrdə səfirliklərin yaxşı işlədiyini görürük. Onlardan xəbərimiz var və nə etdiklərini də bilirik. Ancaq elə ölkələr var ki, fəaliyyətlərindən heç bir məlumata sahib deyilik. Zəif fəaliyyət göstərən səfirlikləri başqa ölkələr də bağlayırlar. Yeni belə bir təcrübə var. Təbii ki, oradan Azərbaycana gəlib-gedən yoxdur. Eyni zamanda həmin ölkəyə iqtisadi yatırım da etmirik. Orada konsulluq saxlamağa belə ehtiyac yoxdur. Bunlar əlavə xərc hesab olunur".

□ Əli RƏİS

Payızda vəd edilən ombudsman seçkisi ləngiyir

Elmira Süleymanova iki vəzifəni nə zamanadək daşıyacaq?

Milli Məclisin payız sessiyasında Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) seçkisinin keçiriləcəyi bildirilsə də hələ ki seçki keçirilməyib. Payız sessiyası isə hazırda 2018-ci ilin dövlət büdcəsi müzakirələrini aparır. Ombudsman seçkisinin bu il olub-olmayacağı dəqiq bəlli deyil.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Elmira Süleymanovanın səlahiyyət müddəti 2017-ci ilin mart ayının 5-də başa çatıb. "Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Qanuna əsasən, müvəkkilin səlahiyyət müddəti bitdiyi gün yeni müvəkkil seçilmədikdə, o, səlahiyyətlərinin icrasını davam etdirir. Yeni ombudsman seçilmədiyindən Elmira Süleymanova fəaliyyətini hələ də davam etdirir.

Ombudsman Elmira Süleymanova həm də media ombudsmanı vəzifəsini daşıyır. İnsan hüquqları üzrə müvəkkilin media ombudsmanı vəzifəsini səmərəli həyata keçirə bilmədiyini deputat, Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov srağagün Milli Məclisin iclasında bəyan edib: "Ümumən mən əvvəldən də media ombudsmanı institutu-

nun ayrıca müstəqil qurum kimi fəaliyyət göstərməsinin tərəfdarı olmuşam. Bütün dünyada bu belədir. Bizdə isə bu qurum İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilə birləşdirilib. Fəaliyyəti isə göz qabağındadır. Səbəb göstərilir ki, hökumət ştat ayırmır. Bu, izah deyil, daha çox bəhanəyə bənzəyir. Amma ümumən informasiya ombudsmanı ölkənin informasiya təhlükəsizliyi baxımından çox vacibdir".

Xatırladaq ki, Elmira Süleymanova iki dəfə - 2002 və 2010-cu illərdə ombudsman seçilib. Qanunvericiliyə görə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Milli Məclisə yeni ombudsmanın seçilməsi üçün üç şəxsin namizədliyini təqdim edir. Milli Məclis 15 gün müddətində yeni müvəkkilin seçilməsi ilə bağlı müvafiq qərar qəbul edir.

Qanuna görə, iki dəfə ombudsman seçildiyi üçün E.Süleymanovanın üçüncü dəfə

müvəkkil olmaq hüququ yoxdur. Bu baxımdan, yeni ombudsmanın kim olacağı maraqlıdır. İndiyə qədər daha çox Prezident Yanında Əfv Komissiyasının üzvü Əlməməd Nuriyevin, deputatlar Əli Hüseynov və Elmira Axundovanın adı yeni ombudsman olacaq şəxslər kimi mediada hallanıb.

Qanunvericilikdə dəyişiklik olmasa, Elmira Süleymanovanın səlahiyyət müddəti artırıla bilməz. Əvvəllər ombudsman bir dəfə seçilə bilər-

di. Sonradan isə qanunvericilikdə dəyişiklik oldu və "bir dəfə" sözü götürüldü. İndi isə qanuna görə, iki dəfədən artıq ola bilər. Eyni şəxsin iki dəfədən artıq ombudsman olması ancaq qanunda dəyişiklik edilərsə mümkündür.

Bəs ombudsmanın səlahiyyətləri nələrdir? Ombudsman əfv, vətəndaşlıq, siyasi sığınacaq verilməsi məsələlərinin həlli ilə bağlı ölkə prezidentinə təkliflər verə bilər. İşgəncənin və digər qəddar, qeyri-insani və ya ləyaqəti

alçaldan rəftarın və ya cəzanın qarşısını almaq məqsədilə o, saxlanılan şəxslərin öz iradəsi ilə tərk edə bilmədiyini yerlərə muntəzəm surətdə və ya zəruri saydığı istənilən halda baş çəkə bilər.

2015-ci ildə qanunla edilən dəyişiklikdən sonra Ombudsman Aparatının səlahiyyəti artırılıb. Belə ki, dəyişikliyə görə, aparatda milli preventiv qrup yaradılıb və bu qrup istənilən vaxt, maneəsiz və əvvəlcədən xəbərdarlıq etmədən polis bölmələrinə, müvəqqəti saxlama yerlərinə, istintaq təcridxanalarına, cəzaçekmə müəssisələrinə, qanunsuz miqrantların saxlanması mərkəzlərinə və saxlanılan şəxslərin öz iradəsi ilə tərk edə bilmədiyini digər yerlərə daxil ola bilər. Qanuna görə, müvəkkil müstəqildir və yalnız Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına və qanunlarına tabedir.

"Ombudsman haqqında" Konstitusiyaya Qanununun 19-cu maddəsinə əsasən, müvəkkilin, onun aparatının və regional mərkəzlərinin fəaliyyəti dövlət büdcəsi hesabına maliyyələşdirilir. Həmçinin müvəkkilin fəaliyyətinin

maliyyələşdirilməsi üçün ayrılan illik vəsaitin tərkibində cari xərclərin məbləği əvvəlki maliyyə ilində bu məqsəd üçün nəzərdə tutulmuş məbləğdən az ola bilməz. Məlumat üçün bildirik ki, Ombudsman Aparatının rəhbəri 2025 manat maaş alır.

Bundan əlavə, Ombudsman Aparatına qadağan olunan hallar da var. Belə ki, İnsan hüquqları üzrə müvəkkil ölkə prezidentinin, Milli Məclisin deputatlarının və məhkəmə hakimlərinin fəaliyyətini yoxlaya bilməz. Şəxsin ikili vətəndaşlığı, başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyi varsa, qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti sistemlərində qulluq edirsə, ödənişli fəaliyyəti varsa, fəaliyyət qabiliyyətsizliyi məhkəmə tərəfindən təsdiq edilərsə, ağır və xüsusilə ağır cinayətlərə görə məhkum olunubsa, yaşı 30-dan aşağıdırsa, o, ombudsman ola bilməz. Ombudsman siyasi fəaliyyətlə məşğul ola və siyasi partiya üzvü ola, hər hansı qeyri-hökumət təşkilatının rəhbərliyində təmsil oluna bilməz. Əgər sadalanan namizəd kimi təqdim edilən şəxs bu vəzifələrdən hər hansı birini tutursa, müvəkkil seçildiyi təqdirdə həmin vəzifələrdən istefa verməlidir.

□ Etibar SEYİDAĞA

“Azərbaycan ictimaiyyəti qarşıdan gələn prezident seçkilərini səbirsizliklə gözləyir. Ölkədə kifayət qədər partiyalar, kifayət qədər iddialı insanlar var. Yəqin, onlar çalışacaqlar ki, prezident seçkilərində iştirak etsinlər”. Bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov açıqlama verib. O bildirib ki, azad, ədalətli seçkilərin keçirilməsi üçün Mərkəzi Seçki Komissiyası bütün addımları atacaq:

MSK sədrində 2018 seçkisi anonsu-

namizədlər çox olacaq

Sərdar Cəlaloğlu: “Namizədlərin sayının çox olması iqtidara sərf edir”

“Biz artıq gələn il üçün tədbirlər planları üzərində işləyirik. Yanvar ayının əvvəllərində rəsmi şəkildə təsdiq edəcəyik. İl ərzində bizim müxtəlif səpkili tədbirlərimiz olacaq. Aşağı seçki komissiyası üzvlərindən başlamış digər səlahiyyətli qurumlara qədər maarifləndirmə tədbirləri keçiriləcək. Eyni zamanda cəzaçəkmə, tibb və müalicə müəssisələrində səsvermə ilə bağlı tədbirlər keçiririk ki, o insanların səsvermə hüququ pozulmasın.

Daxili İşlər Nazirliyi, Ədliyyə Nazirliyi və prokurorluq orqanları ilə xüsusi komissiyalar təşkil edirik. Müraciətlərə baxılması, xoşagəlməz hallar baş verərsə, operativ ölçü götürülməsi baxımından bu cür əməkdaşlıq çox əhəmiyyətli olur. Prezident seçkiləri və referendumda Azərbaycan hüduqlarından kənarda olan vətəndaşlarımız da səs verməlidir. Xarici ölkələrdəki nümayəndəliklərdə məntəqələr yaradılacaq. Təsəvvür edin ki, seçkilərlə bağlı coğrafiya nə qədər genişdir. Çalışırıq ki, Azərbaycandan kənarda olan seçicilər diqqət mərkəzində olduqlarını hiss etsinlər”.

Qeyd edək ki, prezident seçkisinə təxminən 11 ay qalıb və artıq xeyli sayda iddiaçıların adı bəllidir. Həm ənənəvi müxalif düşərgədən namizədlər açıqlanıb, həm də vaxtilə indiki hakimiyyətdə təmsil olunan və hazırda xaricdə yaşayan şəxslərin bəziləri fərdi olaraq namizədliklərini elan ediblər. Bunlar eks-spiker Rəsul Quliyev və keçmiş deputat Hüseyn Abdullayevdir. Baş nazirin sabiq birinci müavini Abbas Abbasovun da namizəd ola biləcəyi barədə ara-sıra məlumatlar yayılır. Müxali-

fət partiyalarından isə İsa Qəmbər, Əli Əliyev və Tural Abbaslının namizəd olacağı bəyan edilib. Siyahının artacağı istisna deyil.

Belə görünür ki, növbəti seçkilərdə müxalif düşərgə namizəd bolluğu yaşayacaq. MSK-nın iddiaçılardan sonda neçəsini qeydə alıb-almayacağına gəldikdə, Məzahir Pənahovun açıqlamasından belə nəticəyə gəlmək olar ki, hakimiyyət namizədlərin sayının çox olmasında maraqlı görünür.

Xatırladaq ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən indiyə qədər 6 dəfə prezident seçkisi (1992, 1993, 1998, 2003, 2008, 2013) keçirilib. Bu seçkilərdə ən çox sayda namizəd 2013-cü ildə keçirilmiş seçkidə qeydə alınıb -10 nəfər. Daha çox sayda şəxs namizədliyini irəli sürsə də İlham Əliyev, Zəhid Oruc, Cəmil Həsəni, Sərdar Cəlaloğlu, İqbal Ağazadə, Fərəc Quliyev, Araz Əlizadə, Qüdrət Həsənzadə, İlyas İsmayılov və

mizəd olacaq. Ən uzağı keçən seçkilərdəki sayda namizədin olacağını düşünürəm. İndi namizədliyini elan eləmiş adamların bir çoxunun, ümumiyyətlə, seçkidə iştirak etmək üçün praktiki olaraq imkanı yoxdur. Məsələn, Rəsul Quliyev və Hüseyn Abdullayev seçkidə iştirak edəcəyini bəyan edib. Halbuki onların gəlib burada seçkidə iştirak etmək imkanları yoxdur. Müxalifət partiyalarından isə hələlik cəmi bir neçə şəxsin namizədliyi elan olunub. Onlar da bəyan edib ki, mümkün olsa müxalifət olaraq seçkiyə vahid komanda, vahid namizədlə gedilə bilər. Neçə nəfərin seçkidə iştirak niyyətini bildirməsi seçkidə neçə nəfərin iştirak edəcəyini dəqiq söyləməyə imkan verməz. İstəyini açıqlayanların elələri də ola bilər ki, tələb olunan sayda imzaları toplaya bilməzlər. Seçki ağır prosesdir, bunun texniki, hüquqi, maliyyə, insan resursları tərəfləri var. Seçkidə bu tələbləri yerinə yetirə bilən çox az sayda adam olacaq”.

Hakimiyyətə namizədlərin sayının çox, yoxsa az olmasının sərf etdiyinə gəlincə, ADP sədri bildirdi ki, rəqib düşərgədən namizədlərin sayının çox olması iqtidara sərf edir: “Seçki bataqlığı deyilən anlayış var. Bu, namizədlərin sayının çox olmasından yaranan vəziyyətdir ki, iqtidara daha çox sərf edir. Hakimiyyətdən bir namizəd olur. Müxalifətdən isə o qədər tanınmayan çoxlu sayda adam namizədliyini verəndə seçicilər seçimdə çətinlik çəkir, müxalif düşərgənin səsleri parçalanır, bir çox seçicilər isə seçim anında hakimiyyətin namizədinə səs verir. Ona görə müxalifətin mümkün qədər az sayda namizədinin olması həmişə seçkilərdə daha məqsədəuyğun sayılır. Hakimiyyətə namizədlərin sayının çox olması həm də ona görə sərf edir ki, beynəlxalq aləmə ölkədə hər bir iddiaçıya, çoxlu sayda siyasi partiya seçkidə iştirak etmək imkanı yaradıldığı göstərilir”.

□ Etibar SEYİDAĞA

Qatarla səyahət romantikasının dirilişi

Samir SARI

İndiki gənclər bilməz, kompüter və mobil telefonların dünyalarını dəyişdirib, bir zamanlar ədəbiyyatda, məişətdə “qatarla uzun səyahət” deyilən romantik bir arzu-xəyal vardı. “Bu dünyadan qatarlar keçər” adlı hekayələr oxuyar, “Qatarda” tamaşasına baxar, “Bu qatarın dalınca baxma” mahnısını dinləyirdik.

Hətta Aytmatovun ən məşhur əsəri (“Əsrə bərabər gün”) cənubdan şimala, şimaldan cənuba gedən qatarlardan bəhs edən cümlələrlə başlayır, bitir.

O dönəmin gəncləri qatarlarla uzaq səfərlərə çıxmağı çox arzularlardılar və bəzən arzularına artıqlaması ilə qovuşurdular. Biləcəyinizdən çıxan “qara poyuz” minlərlə üzünə tük gəlməmiş, başıqırıx gəncləri 10-15 gün boyunca taq-qataraqla Kamçatka qədər aparar, “qatarla uzun səyahət” romantikasının içinə zibil qoyardı.

Əlbəttə, qatarla 1-2 gün, dost-tanışla yeyə-içə, danış-gülə yol getmək istirahət sayıla bilər, amma elə ki qatarla səyahət iki sutkanı aşdı, bu, dönür, olur işğəncə.

Qatar macəraları xronikası da vardı. Gopçu qaqalar qatara mindilərmə, düşəndə çamadanları ilə bərabər xeyli əfsanə endirərdilər. Nədənə məhz onlar həmişə kupədə qumara oturub bir ətək pul udurdular, səhərə qədər yatmayıb “Yerevan” konyakı vururdular, bir qəşəng və üzüyola bələdçi xanımla SV kupədə başbaşa yol gedirdilər, kimisə döyüb qatardan düşürdülər və sair və ilaxır. Şahid yox, bir şey yox, qatar da çoxdan fitilləyib gedib, məcbursan inanasan.

Olardı, biz özümüz də qatarla bir gecə yol gedərdik, heç ləzzətli olmazdı. Bizim bəxtimizdən bələdçi xanımlar yaşlı, şişman və acıdıllardılar, Allahın çayını ikiqat baha verirdilər. Səhər tezdən isə kirin-pasın içində, yuxusuz, əzgin halda qatardan enmək heç xoşagəlməz bir şey deyildi. Hələ bunun yayda istidən tənətimək, darkeş vaqon tualetinin qarşısında növbə gözləmək kimi xoşagəlməz cəhətləri vardı.

Qatarın bir yaxşı şeyi var ki, vaxt itkisi olmur. Tutaq ki, səhər Gəncədə bir işin var, gərək səhər o başdan durub sürətli avtomobillə çatasan. Amma gecə Bakıda minirsən qatara, yatarsan (yata bilsən), səhər Gəncədəsən. İşini gördün, qurtardın, şəhəri gəzdin, çörək yedin, axşam mindin qatara, yatdın, səhər Bakıdasan.

Hə, bir də qatarlar daha etibarlı və təhlükəsiz nəqliyyat növüdür. Göyün yeddi qatına qalxan təyyarəyə etibar yoxdur, motoru sözə baxmasa, variant yoxdur. Avtomobil xüsusunda isə sürücülərə etibar yoxdur, sükan arxasında dəlisi, başıqırıx, qızısqanı, yuxulusu, içkilisi N qəddərdir. Amma qatar elədir ki, hələm-hələm reldən çıxmır. Yaxşı ki, bura Hindistan, Pakistan deyil, adətən reldən çıxan qatarlar oralarda olur.

İndi belə aydın olur ki, “qatarla uzun səyahət” romantikası gənc qəlblərdə yenidən cücərə bilər. Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryol xəttinin açılması ümid verir. Xalqın uşağı Bakıda gecə minəcək qatara, Tbilisi də oyanacaq, pəncərədən Barjominin yaşıl dərə-təpəsinə baxa-baxa günü axşam edəcək, gecə Qarsa varacaq. Güman ki, Bakı-Qars qatırı ordan da İstanbula, Ankaraya gedər, camaatın canı Türk Hava Yollarının bahalı aviabiletlərindən qurtarar.

Eh, bu yolda nə gözəl tanışlıqlar, kupe ziyafətləri olacaq... Təsəvvür etmək lazımdır. Bir də görəcəyik 3-4 dost yığışın qatara билет alıblar ki, davay gedək İstanbulda Boğazda balıq-çörək yeyək, gələk, bir az şəhəri gəzərik-zad. “Ə, qaqa, sən öl, kefdi e. Nə problem var, minirsən qatara vura-vura gedirsən bir də görürsən, çatmısın”.

Bu işin bircə minusu var, Böyük Kəşik stansiyasında sərhəd-gömrük keçid məntəsində yoxlanış. Eyni prosesdir təbii ki, Gürcüstandan Türkiyəyə keçəndə də olacaq. Başqa variant yoxdur. Bax, bu adamı dilxor eləyən, “qatarla uzun səyahət” romantikasını zay edən amildir. Amma ta neynəyəsən, türkün sözü, gülü sevən tikanına qatlanar.

Hər halda, gözləyək, görək, necə olur, biletləri neçəyə olur, marşrut hara olur, ondan sonra baxarıq, İstanbula iki günə qatarla getməyə dəyər, yoxsa iki saata təyyarə ilə.

Bağlı daşlar

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

(Çox fəlsəfi yazı)

Deyir, bir gün heyvanlar yığıb avtobusda gedirmiş, bu zaman məmur oğlu böyükdən "Gəlindabəvaqen" maşını ilə çıxır, bunları vurur, hamısı ölürlər... Yox, bu ayrı söhbətdir. Bir gün keçmiş nazirin oğlu tutub ayını yeyir... Nəse temanı çox qarışdırdıq. Uzun sözün qıyası, heyvanlar yalnız bizdə olan "Bakubus" avtobusunda (ermənilərdə sovetdənqalma bir RAF var, yaqın hamınız AzTV-də görmüsünüz) gedirmişlər. Dovşan ayaq üstündə qalıbmış, deyir ki, dərhal kimsə durub yerini mənə versin, yoxsa dünənki kimi olacaqdır. Tərpənən olmur, dovşan isə hədəsini təkrarlayır. Nəhayət, boz qurd əsəbləşir, durub dovşana bir şapalaq ilişdirir, uzadır salona. Deyir hə, indi söylə görək dünən nə olmuşdu. Dovşan deyir: "Elə dünən də belə olmuşdu".

Yox, min dəfə birləşmiş və ayrılmış müxalifətin kəskin inqilabi davranışları haqda yazmaq fikrində deyiləm. O qatar çoxdan gedibdir, bunu başa düşmək lazımdır. Bizə indi yeni müxalifət qatırı lazımdır ki, minək Bakı-Tiflis-Qars istiqamətində aradan çıxacaq. Sağağün deputat-xanada dövlət büdcəsi müzakirələrinə aid xəbərlərin birində belə başlıq oxudum: "Nazirdən pensiyaçılara şad xəbər". Elə fikirləşdim, yaqın gələn ildən pensiya qalxıb hardasa 300 manat olacaqdır. Bütün yaşlı insanların qazanı qaynayacaqdır, nəvələrinə ürəklə hədiyyələr alacaqlar, hələ arada pul yığıb Antalyada istirahətə gedəcəklər. Ancaq sən saydığını say, gör hökumət nə sayır. Sən demə, maliyyə naziri Samir müəllim pensiyaçılara muştuluq veribdir ki, gələn il sosial müdafiə xərcləri bu ilkinə nisbətən... azaldılmayacaqdır! Fikir verin, artıq nazirlər və hökumət adamları əhaliyə artım, yaxşı həyat şəraiti, inkişaf vədləri vermirlər. Yeganə vəd odur ki, qorxmayın, gələn il bulki kimi olacaqdır. Guya millətin sosial müdafiəsi bu il çox yaxşı imiş (*hərçənd ədalət naminə millət adından danışmaq haqqının olmadığını da yazım. Bəlkə onlar öz durumlarından razıdırlar? Bu məqamda görkəmli aforistlərdən kiminsə kəlamının yeridir: "Yalnız prezidentlər, deputatlar və soliter qurdları biz kəlməsindən istifadə edə bilər"*).

Ancaq müəyyən sahələrdə doğrudan da status-kvonun saxlanması (*savadlı adamam, xarici sözləri mən yazmayım kim yazsın?*) ehtiyac vardır. Biri elə hüquqlar, qanun qarşısında cavabdehlik zonası. Xahiş edərək, gələn il də azı hər kvartalda bir dəfə olmaq şərti ilə keçmiş MTN şefi Eldar müəllimi prokurorluğun istintaq idarəsinə çağırıb dindirsinlər. Vacib deyil ki, ona işlədiyi dövrdə nazirliyində adam oğurluğu, reket, korrupsiya və sairə haqda sual verəsən. Biz - uca millət (*deyərsən, mən yavaş-yavaş deputatlığa namizəd oluram*) heç buna ehtiyac duymuruq. Hərə bir yanda balasını saxlayır. Heç kimin qismətinə girmək olmaz. Gördün malına düşdü talan, sən də bir yandan tala. Günahı olmayan Eldar müəllimə daşı birinci atsın, əgər yerdən qoparda bilsə. Bu haqda maraqlı pritça var, axırda yazaram. Eldar müəllimi idarəyə çağırıb eləcə hava haqqında, "Qarabağ"ın oyununda portuqal hakimin əclaflığı, nə bilim, Braziliyada samba festivalı haqda söhbətlər etmək olar. Hərçənd ola bilər biz bu dövrlərdən xəbər tutmayaq, çünki Eldar müəllim idarəyə şert qoyubmuş, gizli çağırılmaq istəyirmiş. Bəs şəffaflıq, bəs demokratiya? Elə bilir yenə nazirdir, gizli işlər görmək haqqı vardır. Gəlin tələb edək, onu işdən çıxartsinlər.

Hə, daşlar haqda piritçanın vaxtıdır - yerimiz dolur. Bir gün bir adam başqa məmləkətdən keçirmiş, itlər sürüylə cumur bunun üstünə. Əlini hansı daşa atır, daşı qoparda bilmir. İtlər bunu yaxşıca didişdirib buraxırlar, adam sürüncək ölkəsinə qayıdır, burda soydaşları soruşurlar, ora necə məmləkət idi, deyir: "Çox axmaq yer idi, itləri açıb, daşları bağlamışdılar".

Bu gün Avropanın paytaxtı sayılan Brüssel - NATO və Avropa Birliyinin (AB) mənzil qərarlarının yerləşdiyi şəhərdə AB-nin "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammiti öz işinə başlayacaq. Sammitə "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin prezidentləri də dərhal gəlir. O sırada Azərbaycanın dövlət başçısı İlham Əliyev ali toplantıya qatılacağını bəyan edib.

Toplantıda Ermənistanla AB arasında imzalanması nəzərdə tutulan çərçivə sazişinin (tərəflər arasında bundan sonrakı əlaqələrin "Yol xəritəsi"nin) taleyinə aydınlıq gələcəkdir. Azərbaycanla da analoji sənədin imzalanması üçün bir müddətdir danışıqlar gedir. Lakin bu danışıqların ən yaxşı halda ilin sonunadək yekunlaşa biləcəyi deyilir. Həm də belə görünür ki, Bakı AB-nin düşmən ölkə ilə imzalayacağı sənədin mahiyyətinə əmin olmaq üçün gözləmə mövqeyi tutub. Başqa motivlər də var. Onlar haqda aşağıda.

*****

Bu ərəfədə erməni mətbuatında mövzumuzda dəxli olan maraqlı şərhlər yer alıb. Həmin şərhələrdə öncə iddia olunur ki, Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun İrəvan səfəri zamanı Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyanla bağlı qapılar arxasında gərgin danışıqlar olub (axar.az).

"Məsələ ondadır ki, Moskva Avrasiya Birliyinin reytinginin iki üzv ölkə - Qazaxıstan və Qırğızıstan arasında ki konflikt nəticəsində düşməsindən narahatdır. Putin bu itifaqın formalaşması üçün çoxlu güc və vasitə sərf edib. Ona görə də Astana və Bişkek arasındakı qarşıdurmadan narazıdır. Avrasiya Birliyinin reytingini azaldan bu toqquşma üstəlik, həm də Rusiyadakı prezident seçkisi ərəfəsində baş verir. Rusiya prezidentinin ətrafındakı şəxslərdən biri isə bu arada Birliyin cəlb edilişini artırmaq üçün ora Azərbaycanın qəbul edilməsini təklif edib" - erməni qaynaqları yazır.

Şərhələrdə daha sonra bildirilir ki, Bakıda Moskvanın etdiyi təklifin mahiyyəti dərhal başa düşülüb və onlar rusların qarşısında sət şert qoyublar. "Bakıda bildirilib ki, biz bu təklif barədə Qarabağ ətrafındakı 5 rayonun qaytarılması qarşılığında düşünə bilərik. Cavabı dinləyən Lavrov dərhal Kremlə zəng edib və böyük ehtimalla orada da bu şertə razılıq verilib. Bir sözlə, Moskva növbəti dəfə özünün Qafqazdakı yeganə müttəfiqinin təhlükəsizliyi və maraqlarını təhdid altına ataraq, onları öz imperiya ambisiyalarına qurban verir", - deyir iddia edilib.

Daha sonra bildirilir ki, Kremldən dəqiq tapşırıq alan Lavrov İrəvana gələrək burada Sərkisyanla çox ağır danışıqlar aparıb: "Burda onu da

musavat.com
Toğrul İsmayil

Ermənistan üçün kritik gün - Kreml Sərkisyanı tələyə salıb

Bu gün Brüsselə işğalçı ölkənin Avropa Birliyi ilə münasibətlərinə aydınlıq gələcək; İrəvan hansı yolu seçəcək? Bakı Sərkisyanın vəziyyətini daha da qəlizləşdirər, 24 noyabr ermənilərin növbəti "24 aprel"inə də çevrilə bilər...

xatırlatmaq lazımdır ki, Avrasiya Birliyinə yeni üzv bütün üzv ölkələrin razılığı əsasında qəbul oluna bilər. Belə ki, Sərkisyanın Azərbaycanın Avrasiya İttifaqına üzvlüyünə razılıq verməyi tələb edən Lavrov rəyinin geri qaytarılmasını da tələb edib. Hər şey bununla bitmir. Lavrov həmçinin ultimatum formasında Sərkisyanın Avropa Birliyi ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi barədə müqaviləni imzalamamağı tələb edib. Bəzi analitiklərin fikrincə, Ermənistanın AB ilə bu müqaviləni imzalamaq ehtimalı 100%-ə yaxındır. Moskva bunu çox gözəl anlıyır və Ermənistanın Qərbiyə qaçmasına izn vermək istəmir.

Erməni mənbələrinin məlumatına görə, Lavrov Sərkisyanı Kremlin 5 yox, 2-3 rayonun Azərbaycanı qaytarılmasına razı olduğu haqqında informasiya verir: "Bu isə Azərbaycanın Avrasiya Birliyinə üzvlükdə sürpriz olmalıdır. Lakin Lavrov Sərkisyanı Kremlin 2-3 rayonla bağlı fikrini İrəvanın AB ilə razılaşma imzalayacağı halda gerçəkləşdirəcəyini bildirib. Mənbələrimiz təsdiq edir ki, Sərkisyan Lavrovla ağır danışıqlardan sonra ciddi düşüncəyə düşüb. İrəvanın müqavilənin imzalayaraq imzalamayacağı haqqında Sərkisyanın qərarını biz səhər (bu gün - red.) görəəcəyik. Görünür, Sərkisyan tələyə düşüb. O, əlbəttə, Lavrovla Moskvanın tələblərinin yerinə yetirilməsinin mümkünsüz olduğunu başa salmağa çalışıb. Hətta Lavrov bir hektar torpağın Azərbaycanla verəcəyi təqdirdə

hakimiyyətinə son qoyulacağını da deyib".

Erməni mediası onu da yazır ki, Lavrovla görüşdən sonra Sərkisyan Dilicana Monte Melkonyan adına texnikumun açılışına gedərkən çox əsəbi olub və bunu tez-tez öz ətrafındakı insanlardan çıxmağa çalışıb. "Mənbəmiz Sərkisyanın hələ bu qədər əsəbi olmadığını bildirib. Görünür, Kreml Sərkisyanı hələ indiyə qədər bu dərəcədə diz üstə çökdürməmişdi" - məqalədə bildirilib.

*****
 Əlbəttə ki, erməni mediasındakı bu şərhləri bütünlüklə gerçək kimi qəbul etmək yanlış olar. Bir şey dəqiqdir ki, Moskva həqiqətən də Azərbaycanı Avrasiya Birliyində, hətta "Rus NATO-su"nda - Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatında (KTMT) görmək istəyir və Bakı razılıq vermərsə, İrəvanın üzvlük üçün razılığı qara qəpiklik dəyər daşıya bilməz. Azərbaycan prinsipinə bunu mümkün sayır, lakin Qarabağ şərti var. Əks halda, təcavüzkar ölkə ilə heç nə olmayıb kimi Avrasiya Birliyində təmsil olunmaq qeyri-mümkündür.

O ki qaldı Sərkisyanın tələyə düşməsinə, burada həqiqətə payı yox deyil. Ötən saylarımızda yazdığımız kimi, işğalçı ölkənin vəziyyətini qəlizləşdirən səbəblərdən biri onun terrorçu başçısının Qərbiyə Rusiya arasında ikili oyun oynaması, "iki stul"da oturmağa çalışmasıdır. Söhbət NATO-ya rəvanslarla yanaşı, AB ilə çərçivə sazişi imzalayaraq özünü Qərb hesabına Rusiyadan sığortalamaq cəhdindən gedir.

Bu isə forpost Ermənistan üçün risksiz ötürməyə bilər.

İrəvan üçün daha bir kritik detal: məsələ ondadır ki, Avropa Parlamenti (AB-nin əsas qurumu) bu ərəfədə sammitin yekun bəyannaməsinin variantını qəbul edərək, iştirakçıların müzakirəsinə buraxıb. Erməni çevrələrinin səyləri nəticəsində layihəyə konkret olaraq, Qarabağ məsələsi ilə bağlı ərazi bütövlüyü prinsipi ilə yanaşı, öz müqəddəratını təyinetmə hüququ da salınıb. Halbuki ilkin variantda belə bir şey olmayıb. Həmçinin Abxaziya, Cənubi Osetiya, Dnestriyanı bölgə və Krımla bağlı analoji müddəə yer almayıb.

O üzdən rəsmi Bakının tam haqqı var ki, belə ikili yanaşmaya etiraz eləsin. Yəni həmin müddəə qəbul edilməsin. Əks halda, Azərbaycan doğrudan da yekun bəyannamənin qəbulunu tormozlaya bilər. Bu da öz növbəsində Ermənistanın təşkilatla saziş imzalamasını çətinləşdirəcək. Çünki ermənilərin öz Qarabağ şərti var.

Nəzəri cəhətcə Azərbaycan öz etirazını prezident İlham Əliyev Brüsselə getməklə də nümayiş etdirə bilər - bundan əvvəlki Riqa sammitindəki kimi. O zaman Brüsselə olacaq Sərkisyan Moskva qarşısında daha "naqolay" və "ofsayt" duruma düşəcək. Əlavə edək ki, 6 "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrindən birinin - Belarusun prezidenti Aleksandr Lukaşenko AB-nin Brüssel sammitinə qatılmayacağını bəyan edib.

□ Siyasət şöbəsi

Belçika Krallığında işgüzar səfərdə olan Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev noyabrın 23-də NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqin dəvəti ilə Alyansın mənzil-qərarına gəlib.

Prezidentin mətbuat xidmətinin yaydığı məlumata görə, NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq dövlətimizin başçısı İlham Əliyevi qarşılayıb. İlham Əliyevin və Yens Stoltenberqin görüşü olub. Görüşdən sonra Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev və NATO baş katibi Y. Stoltenberq mətbuata bəyannatla çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan və NATO arasında yaxşı əməkdaşlıq tarixi var.

İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan hərbiçiləri NATO kontingenti ilə birgə Əfqanıstanda sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədi ilə xidmət edir. Azərbaycanın 94 hərbiçisi NATO hərbiçiləri ilə çiyin-çiyinə Əfqanıstanda sülh və təhlükəsizliyi təmin etmək naminə xidmət edir. Azərbaycan və NATO artıq bir neçə ildir əməkdaşlıq edir, ölkə NATO-nun bir çox sülhməramlı əməliyyatlarında iştirak edir, hazırda isə Azərbaycan "Qətiyyətli dəstək" missiyasına öz töhfəsini verir.

Prezident deyib ki, Azərbaycan həmçinin multimodal tranzit təqdim edir və koalisiya qüvvələrinə öz hava məkanından istifadəyə verir: "Azərbaycan həmçinin Əfqanıstan silahlı qüvvələri üçün məqsədli fonda öz töhfəsini verməkdədir və baş katibinin dediyi kimi, biz sülhün, təhlükəsizliyin və sabitliyin təmin edilməsinə daha böyük töhfə vermək üçün Əfqanıstanda kontingentimizin sayını artıracağıq".

Prezident vurğulayıb ki, Azərbaycan 2004-cü ildən Fərdi Tərəfdaşlıq Planına qoşulub və 4 mərhələni başa vurub, beşinci mərhələ isə hazırda həyata keçirilir.

Yens Stoltenberq isə bildirdi ki, NATO Azərbaycana Əfqanıstandakı "Qətiyyətli Dəstək Missiyası"na davamlı dəstəyə görə minnətdardır. Baş katib qeyd edib: "Bu gün biz uzunmüddətli əməkdaşlığımızı müzakirə etdik. Biz Azərbaycana Əfqanıstandakı Qətiyyətli Dəstək Missiyası çərçivəsində Əfqanıstan milli təhlükəsizlik qüvvələrinə hərbi qüvvə, nəqliyyat və maliyyə yardımına görə minnətdarlıq".

NATO baş katibi "Qətiyyətli dəstək missiyası" çərçivəsində Əfqanıstanda sülhməramlıların sayını artırmaq haqqında qərarla görə Azərbaycan prezidentinə minnətdarlığını bildirib.

Azərbaycan prezidenti noyabrın 23-də həmçinin Brüsseldə NATO-nun Şimali Atlantika Şurasının iclasında iştirak edib.

Noyabrın 24-də isə prezident İlham Əliyevin Brüsseldə Avropa İttifaqının "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramının zirvə toplantısında iştirak edəcəyi bildirilir.

"Şərq Tərəfdaşlığı" sammitinin əsas sənədinin birgə Bəyannamə olacağı gözlənilir.

Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə əsas 2009-cu ildə qoyulan "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq edir. "Şərq Tərəfdaşlığı" Avropa İttifaqının 6 qonşu ölkəsini əhatə edir. Bura Azərbaycan, Gürcüstan, Moldova, Ukrayna, Belarus və Ermənistan daxildir. Bu ölkələrdən Gürcüstan, Moldova və Ukrayna qurumla assosiasiyaya sənədi imzalayıb. Avropa İttifaqı ilə saziş üzrə danışıqları Azərbaycan tərəfindən aparılan xarici işlər nazirinin müavini Mahmud Məmmədquliyev isə bir neçə gün öncə mediaya açıqlamasında deyib ki, çalışsaq gələn il ərzində Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında saziş üzrə danışıqları bitirmək olar. Saziş üzrə növbəti görüş noyabrın 27-28-də olacaq.

Deputat Zahid Oruc "Yeni Məsəviyə"yə bildirdi ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Brüsseldə səfəri Avroatlantik

Azərbaycan prezidenti NATO və Avropa İttifaqı sammitində

Dövlət başçısı NATO baş katibi ilə görüşdü, bu gün isə Brüsseldə Avropa İttifaqının "Şərq Tərəfdaşlığı" sammitində iştirak edəcəyi gözlənilir

məkanla münasibətlərimiz üçün çox əhəmiyyətlidir. Ölkə başçısının bu dəvətləri qəbul etməsi öz-özlüyündə müxtəlif beynəlxalq dairələrdə Azərbaycan haqqında olan fikirləri, münasibətləri daha da dəqiqləşdirir, regiona yönəlik kursda ölkəmizin yerini daha mühüm şəkildə nəzərə almağı onlardan tələb edir: "NATO ilə əlaqələr müxtəlif fazalardan keçib. 1990-cı illərdə "Sülh naminə tə-

rəfədaşlıq" proqramı ilə başlayıb. Bundan sonra bu regiondakı dövlətlərin hərbi və siyasi strategiyası dəyişdiyindən Gürcüstan daha yaxın proqramlar sistemə qoşulub. Lakin Azərbaycan əlaqələrini qoruyub saxlamaq, ayrı sahələr üzrə əlaqələri inkişaf etdirməklə bərabər ümumən özünün NATO-da üzlülük siyasətinə bu gün baxmadığını bəyan edib. Hesab edirəm ki, Avropa İttifaqı və NA-

lantika Şurasının iclasında iştirakı, Avropa İttifaqının sammitində iştirakı o deməkdir ki, biz Qərblə inteqrasiya siyasətini bundan sonra da davam etdirəcəyik: "Azərbaycanın statusu NATO üçün çox önəmlidir. Brüsseldən siyasəti yönləndirən qüvvələr də nəzərə alırlar ki, əgər Azərbaycan Avropa İttifaqı ilə münasibətlər üçün yeni və daha mühüm bir saziş imzalayarsa-yəni bunlar sabah baş verəcək-bələ olan təqdirdə bir çox istiqamətlər üzrə Avropa İttifaqına üzv dövlətlərin standartlarına uyğunlaşmaq yolunda addımlar atacaq. Belə olan təqdirdə bölgəyə mənfi siqnallar, təhlükə haqqında bəyannatlar verənələr olacaq. Açıq demək lazımdır ki, müxtəlif paytaxtlar bu səfərləri çox həssaslıqla izləyirlər. Prezidentin Brüssel səfəri qarşdakı dönmə üçün Azərbaycanın xarici əlaqələrində Avropa xəttini gücləndirəcək. Biz resurslarımızı genişləndiririk".

Z. Oruc onu da qeyd etdi ki, "Şərq Tərəfdaşlığı" samiti öncəsi Leyla Yunus və Emin Hüseynovun brifinq keçirərək Avropa İttifaqı ölkələrini demokratiya, insan haqları, siyasi məhbublar məsələsi, xüsusən də İlgar Məmmədovun azad edilməsinə görə Azərbaycana təzyiqləri artırmağa çağırması bir daha göstərdi ki, bu cür adamlar müxtəlif siyasi və maliyyə mərkəzlərinin əlində alətdirlər.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Müsəlman düşməni Mladiç cəzalandı, qaldı Sərkisyan...

8 min müsəlmanın qatiline ömürlük həbs cəzası verildi, körpə qatilləri isə hələ də azadlıqdadır...

BMT-nin Haaqa müharibə cinayətləri tribunali Bosniyanın sabiq serb ordu lideri Ratko Mladiçə hökm oxuyub. O, 1990-cı illərdə keçmiş Yuqoslaviyada baş verən münaqişə zamanı müharibə cinayətləri törətməkdə günahlandırılıb.

Məhkəmə Mladiçə qarşı irəli sürülən soyqırım, müharibə cinayətləri, təqib, deportasiya və insanlığa qarşı cinayət daxil olmaqla, 11 ittihamın 10-na görə hökm oxuyub. Ona ömürlük həbs cəzası verilib.

"Bosniyanın qəssabı" kimi tanınan Mladiç 1992-ci ildən 1995-ci ilədək davam edən Bosniya müharibəsi ilə əlaqəli olaraq başladılan məhkəmədə müharibə cinayəti ittihamları ilə üzleşən ən son keçmiş hərbi liderdir.

Mladiç Srebrenitsada 8 min müsəlmanın öldürülməsində rol oynamaqda ittiham olunurdu.

Əməlləri Mladiçin etdiklərindən heç də geri qalmayan Ermənistanın prezidenti Serj Sərkisyan isə hələ də azadlıqdadır. Sərkisyan özü də cinayətkar olduğunu etiraf edib və bildirib ki, Qarabağda döyüşlərdə iştirak edərək, qanlar axıdıb. Xüsusilə də Sərkisyanın

nin əli Xocalı soyqırımı zamanı qətlə yetirilən soydaşlarımızın qanına batıb.

Bəs Azərbaycan bütün cəhədlərinə rəğmən cocuqlarımızın da qatili olan Sərkisyanı niyə Haaqa məhkəməsində cəzalandıra bilmir?

Politoloq Mübariz Əhmədovlu "Yeni Məsəviyə"yə bildirdi ki, Sərkisyanın cəzası qalmasını hüquqi səbəbi də var: "Ermənistan və Azərbaycan heç biri Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Roma statutunu imzalamayıb. Sərkisyanı məhkəməyə verməyimiz üçün gerek hökmən Ermənistan Roma statutunun üzvü olsun. Ermənistan da Köçəryanın, Sərkisyanın və eləcə də indiki siyasətçilərin hansı cinayətlər törətdiklərini hər kəs yaxşı bilir. Ona görə də Ermənistan vacib olan beynəlxalq konvensiyalara qoşulmur. Bu ayrı məsələdir ki, hazırda dünyada və

Ratko Mladić

xüsusilə də Avropada yeni proseslər başlayıb. Separatizmin yeni anlayışları yaranır. Təhlil aparsalar görürük ki, Dağlıq Qarabağda hakimiyyəti ələ keçirənlər yerli ermənilərin də başına olmasın oyunlar açıblar. Ermənistan da indiki hakimiyyəti işğal edənlər xeyli sayda erməni

də öldürüblər. Parlamentin rəhbərinə qədər terror edib, qətlə yetiriblər. Əsl terrorçu Bako Sahakyan, Robert Köçəryan, Sərkisyan və digərləri olublar. Onlar isə hazırda sərbəst şəkildə gezirirlər. Mladiçin ömürlük həbs cəzası alması Sərkisyanın törətdikləri cinayətləri yada salır. Ancaq

Sərkisyanla bağlı müəyyən hüquqi əngəllər olsa da, Köçəryanı və digərlərini həbs etmək üçün heç bir maneə yoxdur. Azərbaycanın Baş Prokurorluğunun Bako Saakyanla bağlı müraciəti var. Bu müraciət əsasında Fransa onu həbs edib, Azərbaycana ekstradisiya etməlidir. Lakin bu, baş vermir. Bütün bunların hamısının ümumi səbəbi var ki, o da məsələnin mahiyyətində İslam-xristian faktorunun dayanmasıdır. Düşünürəm ki, Avropanın Moldovadakı və Gürcüstandakı münaqişələrlə Azərbaycandakı məsələlərə yanaşmasında olan fərqi kökündə o dayanır ki, Dağlıq Qarabağ, İslam və xristian mövqelərinin kəsişmə ərazisindədir. Ona görə də avropalılar çalışırlar ki, erməniləri ələ verməsinlər. Mladiç də elbəttə ki, Avropada müsəlmanları qırdığına görə həbs ediblər. Ancaq inanırı ki, əgər Mladiç serb yox, məsələn, fransız olsaydı, onu həbs etməyəcəkdilər. Nəzərə almaq lazımdır ki,

slavyanlar və digər Rusiyaya yaxın olan millətləri Avropa sevmir. Çalışırırlar ki, onları hər yolla incidib, cəzalarını artırırsınlar. Ona görə də biz, qeyd etdiyim kimi, Dağlıq Qarabağ ərazisinin İslam-xristian sərhədində yerləşməsi məsələsini nəzərə almalıyıq. Eləcə də çalışmalıyıq ki, bizim bəzi qonşu müsəlman dövlətlərimiz başa düşsünlər ki, bu gün xristian dünyası Ermənistanın mənafeyini ona görə qurban vermirlər ki, sabah Ermənistan ərazisindən, məsələn, İrana top atacaqlar".

Politoloq onu da qeyd edib ki, Mladiçin həbsindən sonra biz Sərkisyan və digərlərinin cəzalanması məsələsini qaldırmalıyıq: "Götür-qoy etməliyik ki, Roma statutuna necə üzv olaq ki, Ermənistan bura üzv olmadığı halda belə Sərkisyanı, Köçəryanı beynəlxalq məhkəməyə verə bilək. Onları cəzalandırmağın yollarını axtarmalıyıq. Ən vacibi isə siyasi əsaslandırma olmalıdır. Bu işlə bağlı da hiss olunur ki, son zamanlar Azərbaycan hökuməti, Prezident Administrasiyası məqsədyönlü fəaliyyətə başlayıb".

□ **Əli RAİS**

Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı son günlərdə gedən bəzi müzakirələr gündəmə oturub. Xüsusilə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Soçiyə səfəri və rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə görüşündən sonra verdiyi açıqlamalar daha çox diqqət çəkdi.

Ərdoğan münaqişəni həll edə biləcək əsas həlledici gücün Rusiya olduğunu önə çəkərək, beş rayonun qaytarılması məsələsində həmkarını həssas olmağa çağıraraq qeyd etdi. Bundan əlavə, Türkiyə rəhbəri Dağlıq Qarabağın onların xüsusi məsələsi olduğunu bildirərək, bunu kənara qoymağın mümkünsüzlüyünü vurğuladı.

Ərdoğanın reallığı dilə gətirdiyini və sanki Azərbaycanın dili ilə danışdığını söyləyənlər çoxluq təşkil edirlər. Onun Putinlə görüşündə və ondan sonra verdiyi açıqlamalarda Azərbaycanın mövqeyindən çıxış etdiyini açıq şəkildə bəyan etdiyi bildirilir.

Bütün bunlarla yanaşı, beş rayonun qaytarılması ilə bağlı gedən müzakirələr yönündəki mövqələr birmənalı deyil. Azərbaycan tərəfin daim bundan narazı olduğunu, ərazi bütövlüyünün tam şəkildə bərqərar olması uğrunda diplomatik mübarizə apardığı qeyd olunur. Ərdoğanın isə əsasən, beş rayon üzərində dayanması bəzi suallar doğurur.

Bu günlərdə Dağlıq Qarabağla bağlı Amerikada yayılan bir məqalə Azərbaycanda rəğbətə qarşılandı. Bu "The Washington Times" qəzetində "Jewish News Service" nəşrinin sənəqə redaktoru Ceykob Kamarasın "Dağlıq Qarabağ ucbaından mənəvi oriyentirlərin itirilməsi" sərlovhəli məqaləsidir. Məqalədə qeyd edilir ki, cari ilin may ayında Ermənistan ciddi zərbə aldı: Prezident Trampın 2018-ci ilin maliyyə ili üçün təklif etdiyi büdcədə Ermənistanə yardım təxminən 70 faiz azaldılaraq 22,4 milyon dollardan 6,8 milyon dollara endirildi.

Məqalədə ölkəmizə yardımın 90 faiz azaldılaraq 1 milyon

dollara endirildiyi də qeyd olunur. Müəllif bildirir ki, işğalçı dövlət olan Ermənistanə yardımın azaldılması ilə müqayisədə Azərbaycana yardımın daha çox azaldılması nəticəsində öz mənəvi oriyentirlərini itirmiş olur.

Kamaras Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə faktları araşdıraraq bu nəticəyə gəlir ki, ABŞ bu qərara yenidən baxmalıdır. Daha sonra müəllif bu qənaətə gəlməsinin səbəblərini sadalayır:

"Birincisi, ABŞ işğal olunmuş, tanınmamış bir ərazini maliyyələşdirir. Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal edilməsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə, habelə Dağlıq Qarabağın Azərbaycan ərazisi kimi qeyd edildiyi BMT Baş Məclisinin 19/13 və 57/298 sayılı qətnamələrinə ziddir.

İkincisi, ABŞ Dövlət Departamenti təsdiqləyir ki, ABŞ "Dağlıq Qarabağı müstəqil ölkə kimi tanımır və onun rəhbərliyi istər beynəlxalq səviyyədə, istərsə də Birləşmiş Ştatlar tərəfindən tanınmayıb. Birləşmiş Ştatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir və hesab edir ki, Dağlıq Qarabağın gələcək statusu tərəflər arasında danışıqlara aid məsələdir". Lakin Kamaras vurğulayır ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə həqiqi dəstək Ermənistanın işğalçı siyasətinə ABŞ tərəfindən qəti etiraz şəkildə, Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş Dağlıq Qarabağdakı qanunsuz rejimə maliyyə yardımının tamamilə kəsilməsi yolu ilə ifadə edilə bilər.

Üçüncüsü, ABŞ qanunsuz rejimə yardım göstərməklə erməni lobbisinə uyaraq Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə səfərlər edən bəzi qanunvericiləri daha da

"Ağ Ev Qarabağ siyasətini dəyişir" iddiası

Qabil Hüseyinli: "Trampın xarici siyasəti tam formalaşmış başa çatmayıb"

ruhlandır. Məsələn, ABŞ Nümayəndələr Palatasının üzvləri - Kaliforniyadan Deyvid Valadao, Nyu-Cersidən Frenk Pallon və Havay adalarından Tulsı Qabard bu yaxınlarda Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş ərazisinə "diplomatik səfər" etməklə həm Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın suverenliyinin pozulması faktına etinasızlıq göstərərək, həm də ABŞ-ın rəsmi xarici siyasətinin prinsiplərini pozublar.

Kamaras öz məqaləsində daha sonra yazır ki, Ermənistan faktiki olaraq üçüncü dövlətin vassalıdır, lakin buna baxmayaraq amerikalı vergi ödəyicilərinin pullarından istifadəni davam etdirir.

Ekspertlər belə bir məqalənin həmsədr ölkələrdən birində dərc edilməsinin gələcək baxı-

mından Azərbaycanın müsbətəinə işləyəcəyini bildirirlər.

Politoloq Qabil Hüseyinli öncəliklə Ərdoğanın son Qarabağ açıqlamalarına bu cür şərh verdi: "Birinci dəfə Putinlə görüşən Ərdoğan onun bu məsələyə müsbət münasibət bəslədiyini, amma bu məsələnin həllinin çox çətin olduğunu söylədi. Sanki Ərdoğan Putin və ətrafının uzun illərdir bu münaqişəyə bəslədiyi mövqeyə ehtiyatla yanaşır. Bu gün də əminliklə söyləmək lazımdır ki, Rusiya bu proseslərin əvvəldən içindədir. Yeni işğalda da, Xocalı faciəsində də iştirak edib. Bu ərazilərə öz ərazisi kimi baxıb. Rusiya heç vaxt Qarabağla bağlı açıq-ayın mövqeyə ortaya qoya bilmir. Bu, xüsusilə Rusiya XİN-in rəhbəri Lavrovun fəaliyyə-

yətində özünü daha açıq şəkildə göstərir. Lavrovun timsalında Rusiya gah nala, gah da mıxa vurur. Bütün bunları nəzərə alaraq, əmin olmaq lazımdır ki, Rusiya münaqişənin həllinə dəstək vermək niyyətində deyil. Fransa və Amerika da bundan çıxış edərək, fərqli hərəkət edirlər, nəticədə də problemin həllində irəliləyişlər nəzərə çarpmır. Düzdür, Türkiyə proseslərə daha fəal surətdə müdaxilə etməyə başlayıb. Amma Rusiya maneəsini gördükdən sonra Ərdoğanın hərəkətlərində ehtiyatlılıq müşahidə ediləməyə başlayıb. Düşünürəm ki, Rusiyanın imperialist maraqlarının qarşısını almaq, siyasətini müəyyən istiqamətə dəyişmək üçün Türkiyə daha sərt mövqeyə ortaya qoymalıdır. Rusiya Ermənistanı necə müdafiə edirsə, Türkiyə də eynisini edib, siyasi meydanı Rusiyaya qarşı təzyiqlərini artırmalıdır. Burada qorxub-çəkinəcək bir şey yoxdur. Bu günləri Ərdoğanın Qarabağla bağlı mövqeyi təqdirdə layiq, alqışlanasındır, amma yetərli mövqeyə deyil. Çünki Putin və ermənipərəst nazir Lavrovun siyasətinin qarşısını alınmasına böyük ehtiyac var. Bu, Rusiya ilə qarşı-qarşıya gəlmək anlamına gəlmir. Bu beynəlxalq qurumları münaqişənin həllinə cəlb etmək, Azərbaycanın haqq səsinə dünyaya çatdır-

maq və digər bu kimi fəaliyyətlərdən ibarətdir".

Politoloq Amerikada dərc olunan məqalədən də söz açdı: "Amerika KİV-lərində vaxtaşırı belə məqalələr dərc olunur. Qondarma rejimin maliyyələşdirilməsi ciddi surətdə pislənir. Düşünürəm ki, bu məsələdə son məqalə xüsusilə diqqətə cəlb edir. Orada açıq şəkildə bildirilir ki, həm işğalçı Ermənistan, həm də onun yaratdığı qondarma rejimə maliyyə yardımları dayandırılmalıdır. Trampın xarici siyasəti tam formalaşmış başa çatmayıb. Hər halda, ümid etmək olar ki, biz gələcəkdə Amerikanın Dağlıq Qarabağla bağlı siyasətində ciddi dəyişikliklərin şahidi ola biləcəyik. 7 rayon məsələsində, düzdür, Amerika açıq mövqeyə nümayiş etdirdi. İşğalçı erməni qoşunlarının Azərbaycan ərazisindən çıxarılması ilə bağlı bəyanat verdi. Amma ərazi bütövlüyümüzün tam şəkildə bərqərar olması ilə bağlı ABŞ-ı yönləndirə bilməmişik. Çünki postsovet məkanında yaradılan münaqişələrin başında duranlar eynidir. Bunlar da Amerikanın geosiyasi maraqlarına zidd mövqeyə nümayiş etdirirlər. ABŞ Ukrayna, Moldova və Gürcüstana göstərdiyi münasibəti Azərbaycana da göstərməli, ərazi bütövlüyümüzü dəstəkləməlidir".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Maliyyə amnistiyası ölkədən maliyyə axınını azalda bilərmi..

"Azərbaycanın ən ciddi problemlərindən biri mülkiyyət toxunulmazlığına zəmanətin olmamasıdır"

Milli Məclisdə Azərbaycanda maliyyə amnistiyasının elan edilməsi təklif olunub. Büdcə müzakirələrində çıxış edən Tahir Kərimli bildirib ki, bu məsələni uzatmaq lazım deyil: "Biz gözləyirik ki, nə vaxtsa varlı insanlar cəzalandırılacaq. Gürcüstanda sabiq baş nazir İvanişvili Kutaisidə universitetin tikintisi üçün 1 milyard avro vəsait ayırıb. Hesab edirəm ki, bizdə maliyyə amnistiyası olsa, ölkədən kapital axını baş verməz, bu pullar daxildə yatırırlar".

Milli Məclis deputatının bu fikirləri ilə iqtisadçı ekspertlər razıdırlarmı? İndiki halda maliyyə amnistiyası verilə bilərmi? Əgər verilərsə, bunun iqtisadiyyat üçün hansı müsbət təsirləri ola bilər?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran **iqtisadçı ekspert Azər Mehtiyev** bildirdi ki, maliyyə amnistiyası kifayət qədər geniş bir termindir: "1992-ci ildə Azərbaycan müstəqillik əldə edəndə belə bir qanun qəbul olunmuşdu ki, əvvəllər əldə olunan gəlirlərin mənbəyi açıqlanmadan hər kəs sərvətlərini açıq şəkildə sərməyə kimi yönəldə bilər. Bu

müxtəlif ölkələrdə zaman-zaman tətbiq olunan mexanizmlərdən biridir. Ancaq bu mexanizmlərin tətbiqi vəziyyətdən asılı olaraq həyata keçirilir. Məsələn, adətən hakimiyət dəyişəndə yeni hakimiyyət özünə inam yaratmaq, o cümlədən yeni maliyyə mənbələri ortaya çıxartmaq və ya yeni bir başlanğıca təməl qoyduğunu sübut etmək üçün belə bir addım atır. Doğrudan da bununla cəmiyyətdə konsensus, etimad mühiti yaratmaq istəyir ki, indiyədək bundan sonra hamı qanun çərçivəsində fəaliyyət göstərəcək.

İndiki halda belə bir dəyişiklik yoxdur. Ölkəni idarə edənlər bu prosesi həyata keçirməyiblər. Ümumiyyətlə, biz ölkədə əldə olunan sərvətlərin leqallaşdırılması ilə bağlı hər hansı araşdırmalara, tədqiqatlara rast gəlməmişik. Gizli fəaliyyətlə məşğul olan qurumların böyük ək-

səriyyəti öz vəsaitlərini ölkədən çıxarır, xaricə axıdılar. Onlar özləri idarə etməyə tam etimad göstəmir".

İqtisadçının sözlərinə görə, maliyyə amnistiyasında birinci şərt ondan ibarətdir ki, bu bəyan olunduqdan sonra insanlar ona həqiqətən də əməl olu-

nacağına və bundan sonrakı dövrdə onların mülkiyyətinə toxunulmayacağına inanacaq: "Azərbaycanın ən ciddi problemlərindən biri mülkiyyət toxunulmazlığına zəmanətin olmamasıdır. Belə bir mühitdə maliyyə amnistiyası elan olunmaqla insanlar buna gedəcəklərmi? Buna inanacaqarmı? Maliyyə amnistiyası bir vasitədir, o, heç vaxt məqsəd deyil. Bu vasitənin real olaraq baş tutması üçün kompleks elementlər təmin olunmalıdır, mühit dəyişməlidir. O mühitə uyğun olaraq insanlarda inam, etibar formalaşmalıdır. İndiki halda belə bir maliyyə amnistiyası tətbiq olunsaydı onun böyük bir nəticələrə gətirib çıxaracağı real deyil. Ona görə ki, hakimiyyətin əlində kifayət qədər rıçaqlar var və mümkündür ki, mülk sahiblərini ölkə xaricinə vəsait yönəltməyə məcbur etsin. Son iki ildə biz

bunun şahidi oluruz".

A.Mehtiyevin fikrincə, istənilən halda maliyyə amnistiyasının verilməsi siyasi qərardır: "Ümumiyyətlə, belə bir maliyyə amnistiyasının verilməsinin nə dərəcədə doğru olmasına baxsaq, deyə bilərik ki, çox ziddiyyətli sualdır və tam fərqli yanaşmalar ola bilər. Hər bir halda bu, siyasi addımdır. Siyasi addımlar konkret məqsədlər və ona çatmağın yolları daqiq müəyyənləşəndən sonra qərar vermək mümkündür".

İqtisadçı ekspert Qadir İbrahimli isə hesab edir ki, ölkədə maliyyə amnistiyasına ehtiyac yoxdur: "Hazırda məmurlar topladıqları kapitalı ailə, qohum şirkətləri vasitəsilə leqallaşdırırlar. Sadəcə olaraq, həmin maliyyənin təhlükəsizliyinə təminat lazımdır. Əgər bu təminat verilsə, bu məsələlər də həllini tapa bilər. Xüsusilə olaraq maliyyə amnistiyasına ehtiyac yoxdur. Azərbaycanda çirkli pulların leqallaşdırılması ilə bağlı problem yoxdur. Sadəcə olaraq, onun təhlükəsizliyinə təminat problemi var. Bu təminatın olmaması isə kapitalın ölkədən axınını stimullaşdırır. Bu qanunun qəbul olunması heç də təminat deyil. Təminat siyasi qərarlar ola bilər ki, həmin kapitalın toxunulmazdır, həmin kapitalı heç kim müsadirə edə bilməz. Qeyri-rəsmi olaraq heç kim onu sahibindən ala bilməz. Bu barədə siyasi qərar olmalıdır, bu qərar olduqdan sonra qeyd etdiyimiz problemlər avtomatik olaraq həllini tapacaq".

□ **Nərgiz LİFTİYEV**

Türkiyədə adı müğənni Ebru Gündəşlə gerçəkləşdirdiyi nikahdan sonra eşidilməyə başlanan Rza Zərrab hazırda iki ölkəni - Türkiyə ilə Amerika üz-üzə qoyub. Onun Amerika həbsxanasında olduğu, neçə gündür heç bir xəbər alınmadığı, məhkəməsindən öncə sui-qəsdə qurban gedə biləcəyi, eləcə də E.Gündəşlə boşanma ərəfəsində olduğu Türkiyə mediasının ən çox müzakirə etdiyi mövzulardandır. Üstəlik, indi deyirlər ki, istintaqla anlaşılıb və Türkiyə rəhbərliyi haqda bildiklərini açıqlamağa razıdır.

ABŞ-a qarşı dələduzluq etmək, bank saxtakarlığı və qara pul təmizləmə cinayətlərində şübhəli bilinərək Mayamida həbs olunan Zərrabın filmlərə ssenari olacaq hekayəsi bundan 33 il öncə başlayıb.

Təbriz, Bakı, Türkiyə

Azərbaycan əsilli bir ailənin üzvü olan Zərrab 1983-cü ildə İranın Təbriz şəhərində doğulub. Təhsilini Azərbaycanın paytaxtı Bakıda tamamlayıb və ailəsinin izindən gedərək uşaq yaşda ticarətə başlayıb. Onun heç bir ali təhsil almaması səslənən iddialar sırasında, sadəcə orta təhsilini tamamlayıb. Bir müddət ailəsi ilə birlikdə Dubayda yaşadı. Qızıl əşyaları, dəniz və neft ticarəti başlıca iş sahələrindən idi.

23 yaşında ikən Türkiyəyə köçdü. İstanbulun Qapalıcaşarşı səmtində brilyant alveri ilə məşğul oldu. Ardınca dəmir-çelik və inşaat sektoruna investisiyalar qoydu. Yalovada bir emalatxana qurdu. 2008-ci ildə qurduğu Royal Dənizçilik A.Ş. qısa müddətdə fəaliyyət sahəsini genişləndirdi, beynəlxalq qızıl ticarətinə də başlayaraq bir holdinqə çevrildi.

Çox diqqət çəkmədən bir neçə il ərzində sərvətinə sərvət qatan Zərrab müğənni Ebru Gündəşlə nikahının ardınca türk cəmiyyəti tərəfindən daha çox tanınmağa başladı. Mahni sözləri yazan, hətta Sibel Can və İbrahim Tatlısesə mahnılar verən Zərrab özündən 10 yaş böyük olan Gündəşlə də məhz bu işi sayəsində tanış olmaq fürsəti tapdı.

2010-cu ildə evlənən cütlüyün 1 il sonra uşaqları oldu. Türkiyə vətəndaşlığına keçərək Rıza Sarraf adını alan Zərrab o dövərdə iş adamı kimliyindən daha çox bir şou-biznes fiquru olaraq gündəmdə idi. Həyat yoldaşına aldığı hədiyyələrlə qəzet manşetlərində yer alırdı. Bu haqda bir qədər sonra...

Zərrabdan şok sözlər: "Fahişə ilə məmurun bəxşişi...."

17 dekabr 2013-cü il R.Zərrab üçün qınlma nöqtəsi idi. Korrupsiya və rüşvət iddiaları ilə saxlanan şəxslərdən biri də o idi. Həbs olundu, 70 gün həbsxanada qaldı. Yüzlərlə hakim-prokurorun və minlərlə hüquq-mühafizə orqanı mənsubunun vəzifə yerinin dəyişdirildiyi bir ərəfədə azadlığa çıxdı və bu qərar çox ciddi dərəcəyə sahib oldu.

Həmin ərəfələrdə Zərrabın gizli səs yazılan da medianın gündəminə bomba kimi düşdü. Sözügedən yazılarda R.Zərrab "Fahişə ilə məmurun bəxşişi işin başında verilir" cümləsi çox müzakirə olunmuşdu. Həmin dövrdəki daxili İşlər naziri M. Ammer Gülerin də telefonla ona "Vallah, sənin qabağında yata-

ABŞ-la Türkiyəni üz-üzə qoyan adam - Rza Zərrab hekayəsi...

Rza Zərrabın sirlərlə və böyük paralarla dolu həyat hekayəsi - cinayətləri, eşq hekayələri, rüşvətləri və daha nələri

ram" deməsi müzakirə olunan mövzulardan biri idi.

17 dekabr istintaqı təqibsizlik qərarı verilərək, qapadılsa da, Zərrab haqqındakı ittihamlar bitmək bilmədi. İranda "dünyada fəsad çıxarmaq" ittihamından edama məhkum edilən iş adamı Babək Zencani ilə ortaqlığına Zərraba "Rəisim" deyərək müraciət etməsi və cütlüyün İrana yönəlmiş beynəlxalq embarqonun qırılmasında ən vacib iki aktyor olduğu istiqamətindəki tezislər də Zərrabı gündəmdə saxlamağa davam etdi.

Zərrab bu iddiaları hər zaman rədd etsə də, Gömrük və Ticarət Nazirliyi məmurları 8 avqust 2014-cü il tarixli sənədlərində İran və Türkiyə arasındakı gizli qızıl ticarətini bu iki adın arasında apardığını bildirdi. Zərrab bu iddiaların üstü soyumadan Amerikaya gedərək, özü üçün qaçılmaz sonluğunu hazırlamış oldu. Haqqındakı iddianamə hazırlandı. Nyu-Yorkda 75 il həbs cəzası istəyi ilə hakim qarşısına çıxacaq.

Zərrab hər zaman məmurlara və nazirlərə verdiyi bahalı hədiyyələrlə də ad çıxarıb. Məsələn, onun nazir Zəfər Çağlayana 700 min TL dəyərində saat hədiyyə etdiyi ortaya çıxmışdı. Nazir bu saatin pulunu ödədiyi deyərək, ortaya bir ödəmə qəbzı çıxarmışdı. Amma saatın satın alındığı Patek Philippe firmasında bu qəbzini saxta olduğu barədə açıqlama gəldi.

Ümumiyyətlə, onun 2014-cü ildə nazir uşaqları ilə cəmi 70 gün həbsdə qalmasının

da ciddi pərdəarxası var. Zərrabın iş birliyinə girdiyi məmur və nazirlərə "Azadlığa buraxmasanız, danışacam" deyərək, şantaj etdiyi, məhz bu səbəbdən azadlığa buraxıldığı da səslənən iddialar sırasında idi.

Şou-biznes dünyasına girən "istedadlı iş adamı"...

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, R.Zərrabın şou-biznes fiquru olması da həyat yoldaşı E.Gündəşlə birbaşa bağlıdır. R.Zərrab Ebru Gündəşin həyatına 2008-ci ildə girib. Həmin vaxt xanım müğənni o zamankı sevgilisi Osmantın Erkirdən yenice ayrılışından və ayrılığın səbəbi olaraq göstərilən ad isə Rza Zərrab idi. Təbii ki, klassik mənərə yaşanırdı - hər iki tərəf bunu inkar edirdi. Amma həmin vaxt xəbərlərdə Zərrabın adı milyon iş adamı kimi yox, söz yazarı-şou adamı olaraq hallandırılırdı.

lik vaxtlar Türkiyə mediası onun barəsində çox kasad məlumatla malik idi. Məlumatlarda onun azərbaycanlı olması, Bakıda dünyaya göz açması, tərkibində 6 fərqli şirkəti birləşdirən Royal Dənizçilik şirkətinin sahibi olması da yer alırdı. Rzanın ailəsi varlı idi. Qızıl və neft ticarəti ilə məşğul olurdu. Amma media onun barəsində hər zaman istehza ilə "istedadlı iş adamı" sözləri yazırdı. O, E.Gündəşin "Evet" adlı albomu na söz və musiqisini yazdığı "Sadəcə, sevdim" adlı mahnısını vermişdi.

Bununla yanaşı, Rza bəyin İbrahim Tatlıses və Sibel Cana da mahnı verdiyi deyilirdi. Milioner iş adamı bu barədə belə

deyirdi: "Mən heç bir mənfəət gözləmədən bəzi əsərlərimi sənətçi dostlarımla paylaşırım. Ebru xanıma da yenə maddi qarşılıq gözləmədən bir əsər verdim".

Həmin illərdə bir başqa maqazin bombardmanını isə Azəri qızı Günel "partlatmışdı". Günel telekanallara çıxıb, 8 illik sevgilisini öləndən Ebru Gündəşin aldığı, Zərrabın isə hələ də ona aşiq olduğunu deyirdi. Tam bir il sonra isə E.Gündəşin hamilə olduğu xəbəri sürətlə yayıldı. Elə həmin günlərdə cütlük Zərrabın İstanbul Şişli bölgəsində yerləşən evində imam nikahına girdilər. Amma bu iddialar cütlük tərəfindən heç bir zaman təsdiqlənmədi. Bir müddət sonra isə Gündəşin hamilə olmadığı da üzə çıxdı.

Keçmiş sevgilisi Günelin iddiaları bitmədiyini görüb, Zərrab 2010-cu ilin yanvarında ilk müsahibəsini verdi. "Ebru xanıma heyranam" deyən iş adamı daha sonra şou biznes dünyasına damğa vuran sözlərini də dedi: "Bir kişi olaraq nə yaşadığım münasibətlə, nə də özəl həyatımla bağlı heç bir açıqlama verəcəm. Bu, mənim aldığım tərbiyəyə yaşayım. Amma gəldiyimiz nöqtə məni buna məcbur etdi. Günəldən ayrılmağımın Ebru Gündəşlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Hər şey Günelin xəyanəti ucubatından bitdi".

Zərrabın ailəsi Rzanın Günellə münasibətinə "yox" dedi halda....

Gündəş Zərrab ailəsinin də razılığını almışdı. Zərrabın anası

bu münasibət barədə belə danışırdı: "Günellə sevgili olduğu üçün oğlumuzla düz üç il boyunca danışmadıq. Ebru Gündəş mənim xanım qızımdır, onu çox sevirem. Biz Ebru xanımdan çox razıyıq. Allah da ondan razı olsun".

Amma Türkiyə uzun müddət Zərrabla keçmiş sevgilisi Günelin dava, iftira və təhdid şousuna dözmək məcburiyyətində qaldı. Təbii ki, Ebru Gündəş də. Hətta Günelin iddiasına görə, ayrıldığı sevgilisinin evindən əşyalarını almaq üçün gəndə evin divarlarında "Səni sevirem, mənimlə evlənersənmi?" sözləri yazılmışdı. Bütün bunlar da mediada öz yerini aldı.

Ebru Gündəş ilə Rza Zərrab 11 fevral 2010-cu ildə evləndi. Nikah mərasimi cütlüyün Kəmərdəki evlərində, ailə arasında baş tutdu.

R.Zərrabın adı ilk dəfə 2011-ci ilin aprelinde kriminal xronikada hallandı. Qaçqınlıq suçu ilə göz altına alınan Turqut Həppani adlı şəxsin sürücüsü olduğu deyilirdi. Həppani 150 milyon dollarlıq qara pulun "təmizlənməsi" əməliyyatında həbs olunmuşdu. Türkiyədən Rusiyaya çamadanlarla 150 milyon dollar daşıyarkən həbs olunan 14 nəfər arasında yer alan Həppaninin facebookdakı səhifəsində də dollarlarla çəkdiyi fotolar yer alırdı. Zərrab Həppanini tanıdığını, amma heç bir zaman onun sürücülüyünü etmədiyini söyləmişdi. Hətta bundan xəbər hazırlayan media qurumlarını məhkəməyə də

vermişdi. Maddi və mənəvi təminat istəmişdi.

Türkiyə mediası E.Gündəşin hamiləliyini də həmin vaxt öyrəndi. Çünki cütlük yay aylarını Bodrumdakı sahillərdən birində, öz gəmilərində keçirirdi. Media isə hamilə Ebrunu uzaqdan da olsa görüntüləməyi bacarmışdı. Cütlüyün qızı Alara 16 dekabr 2011-ci ildə dünyaya gəldi. Doğumdan qısa müddət sonra cütlük Kanlıca bölgəsində yerləşən yeni villalarında yaşamağa başladı.

Limitsiz hədiyyələr, başdöndürən pullar

Medianın cütlük barədə ən çox yazdığı isə "Rza Zərrabdan həyat yoldaşına möhtəşəm hədiyyə" xarakterli xəbərlər olurdu. Ad günündə ultra lüks gəmi, bir cut villa, 250 min dollarlıq maşın, yollara tökülən yük maşını dolusu güllər, güldələndə 2 milyon dollarlıq ev...

Hətta sənətçinin bir auksiona qatılması, orda Nazmi Ziyanın "Sənətçinin evi" adlı tablousuna 750 min dollara yaxın pul ödəməsi də yayılan xəbərlər sırasında idi. Amma E.Gündəş bu xəbərlərdən olduqca narazı idi. Günlərin bir günü partladı: "Həyat yoldaşım iş adamıdır, mən də illərdir çalışıb qadınam. Ailəmiz, uşağımız üçün investisiya qoya bilmərik? Bir-birimizə hədiyyələr ala bilmərik? Biz bunlardan xəbər hazırlanmasından bezdik. Həyat yoldaşımın növbəti hədiyyəsinin nə olacağı ilə maraqlananlara deyim: plan qurmuşuq, ərim mənə Marsı satın alacaq!"

R.Zərrabın adı daha sonra E.Gündəşdən daha çox maliyyə maxinasıyalarında hallandı. Amma ən şok xəbər onun gizli yazışmalarının üzə çıxması oldu. Həmin yazışmalarda R.Zərrab İstanbulla gələn iş ortağına jest üçün kefi məclisi təşkil etmiş, fahişə kirayələmişdi. Amma yazışmalarda iş adamı "onlardan ən gözəlini özünə ayıracağına" da yazmışdı. Ondan bir müddət sonra R.Zərrabın ilk həbsi baş tutmuşdu. Türkiyə mediası E.Gündəşin ən azından bu xəbərə görə ərindən boşanacağını yazsa da, bu, baş tutmadı. Əri ilk dəfə həbs olunan zaman jürisi olduğu verilişdə çıxış edən E.Gündəş həyat yoldaşını çox sevdiyini, ona dəstək olduğunu və pis günlərin tezliklə arxada qalacağına inandığını demişdi.

Hazırda isə səbəbi bilinməsə də, E.Gündəşin ərindən boşanmağa hazırlaşdığı yazılır. Bu, bir iqtisadi anlaşma da ola bilər, Gündəşin daşın səbir kassasının nəticəsi də.

□ Sevinc TELMANQIZI

Rabitə sistemindən uzaqlaşdırılan peşəkar kadrların yeri boş qalıb - əks proses başlayır

Eldar Mahmudova görə "yanan" rabitəçilərin boş qalan yerlərini mütəxəssislərlə doldurmaq zaman alacaq; ölkənin "əsəb sistemini" indi kimlər idarə edir?

Kəçmiş Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin "MTN işi" nə bağlı "Rabitə işi" üzrə korrupsiya və irihəcmli mənimləmə ittihamı ilə həbs edilən yüksək vəzifəli şəxslərinin bir çoxu azadlığa buraxılıb, qalanların isə cəzaları xeyli azaldılıb. Məhkəmə bu qərarını onların dövlətə vurduqları zərəri bütünlüklə ödəmələri ilə əsaslandırır.

Qeyd edək ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsi tərəfindən "Rabitə işi" üzrə təqsirləndirilən şəxslərin hamısından 119 milyon 468 min pulun müstəqil qaydada alınaraq, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin balansına keçirilməsi haqqında qərar qəbul edilmişdi. Bu zərərin ödənməsindən sonra nazirliyin sabiq rəhbəri Vidadi Zeynalov, Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyinin sabiq direktoru Beytulla Hüseynov və onların yaxınlarına məxsus xeyli sayda əmlakın üzərindən həbs götürüldü.

Xatırladaq ki, V.Zeynalov da daxil olmaqla, iş üzrə həbs edilən 10-dan yuxarı şəxsəndə əlavə, Bakı və rayonların rabitə qurumlarından həmin şəxslərə bağlı onlarla insan işdən çıxarıldı. Onların arasında rayon rabitə qurumlarının rəislərindən tutmuş, mühəndislərə qədər çoxsaylı işçilər var.

Rabitə sahəsində çalışan mənəblərdən "Yeni Müsavat" a daxil olan məlumata görə, proses gedən aylarda cinayət çetesi ilə yaxından-uzaqdan bağlı olan, hətta bağlı olmayan çoxlu sayda insan rabitə sistemindən kənarlaşdırılıb. Hətta bəzi hallarda hansısa vəzifədə, ştatda gözü olan biri onu tutan şəxsi cinayətkar qrupla əlaqədə suçlayaraq onun işdən çıxarılmasına nail olub. Əvəzində isə işə çoxlu sayda rabitə sistemindən azməlumətli, yaxud heç məlumatı olmayan adamlar götürüldü.

Mənəblərin dediyinə görə, hazırda nazirliyin yeni rəhbərliyi xüsusilə internet sahəsində, həmçinin yerli rabitə sistemində müasir avadanlıqların tətbiqi ilə bağlı işləri həyata keçirməyə başlayıb: "İşlər ləngiyir, çünki bir çox yerlərdə sistemdən məlumatlı adamlar işdən uzaqlaşdırılıb. Hətta elə rayonlar var ki, köhnə mütəxəssisləri çağırır xahiş edirlər ki, xətlərin sxemini işçilərə başa salsınlar".

Qeyd edək ki, işdən çıxarılanların əksəriyyəti uzun illər rabitə sahəsində işləmiş, sistemi yaxından bilən peşəkar mütəxəssislərdir. Hansı ki, belə işçinin yetməsi illərlə vaxt tələb edir. Digər tərəfdən, cinayət əməlinə rəhbərlik edən şəxslər vurduqları ziyanı bütünlüklə ödəyiblər, onların bir çoxu azadlığa buraxılıb. Bu şəraitdə cinayətdə birbaşa və ya ümumiyyətlə, iştirak etməyən, peşəkar mütəxəssis olan şəxslərin yenidən rabitə sistemində işə qaytarılması üçün əsas yaranmış olur.

Onu da bildirik ki, "Rabitə işi" üzrə proseslər başlayandan sonra rabitə xidmətlərinin keyfiyyətində problemlərin yaranacağı müşahidə olunurdu. Bu problemləri həmin zaman cinayətkar qrupun təxribatı kimi qiymətləndirənlərlə yanaşı, mütəxəssislərin işdən uzaqlaşdırılmasının nəticəsi hesab edilənlər də az deyildi. Mənəblərin dediyinə görə, hazırda təxribat imkanlarının qarşısı bütünlüklə alınıb, lakin bir sıra hallarda mütəxəssis çatışmazlığı xidmətin səviyyəsini lazımi həddə çatdırmağa imkan vermir. Buna görə də mənəblər yaxın vaxtlarda hətta "Rabitə işi"nin əsas fiqurlarından bəzilərinin də yenidən rabitə sistemində işə götürülməyini mümkün və real sayır.

Rabitə bu sahənin peşəkarları tərəfindən dövlətin sinir sistemi adlandırılır. İnanırıq ki, dövlətimizin "sinir sistemi" çox da zədələnmədən bu problemə əncam çəkiləcək. Peşəkarların təcrübəsindən yararlanılacaq.

□ Dünya SAKİT

Azərbaycandan kənarda yaşayan, uğurlu biznes qurmuş iki milyarder soydaşımız arasında qalmaqal böyüyür. Türkiyə əsilli "Palmali"nin Rusiya əsilli "LUKoil"ə qarşı London Arbitraj Məhkəməsində qaldırdığı 2 milyard dollarlıq iddia açıq informasiya savaşı ilə müşayiət olunmaqdadır.

Xatırladaq ki, azərbaycanlı milyarder Mübariz Mənsimovun sahibi olduğu "Palmali" Şirkətlər Qrupu tərkibində fəaliyyət göstərən "Palmali Denizçilik" şirkəti bu ilin iyulunda daha bir azərbaycanlı milyarder Vahid Ələkbərovun rəhbərliyi altında çalışan, Rusiyanın neft nəhəngi "LUKoil" in "Litasco" şirkətini məhkəməyə verib. Xəzər dənizində daşıma ilə məşğul olan ən böyük şirkətlərdən olan "Palmali" müqavilə qaydalarını pozduğuna görə "Litasco"dan 2 milyard dollarlıq təminat tələb edir.

Məhkəmə iddiası qaldırıldıqdan 2 ay sonra - sentyabrda "LUKoil" mərkəzi ofisi Cenevrədə yerləşən "Litasco" şirkətinin satılması barədə qərar qəbul edib. Bu, M.Mənsimovun daha bir iddia ilə məhkəməyə üz tutmasına səbəb olub. Bu barədə danışan milyarder satış qərarının məhz məhkəmə iddiasından yayınmaq məqsədi ilə alındığını bildirir. M.Mənsimov əlavə edib ki, 2005-ci ilin yanvarın 18-də "Palmali Holding" və "Litasco" arasında 10+5 illik müqavilə imzalanıb. Sənədin şərtlərinə əsasən, "Palmali Holding" "Litasco"dan 440 milyon dollarlıq gəmi almalı idi: "Lakin "Litasco" müqavilənin şərtlərini pozduğuna görə "Palmali Holding" 4 milyard dollarlıq zərər üzvləşib. 2015-ci ildə hər iki şirkət yenidən yazılıqlar masasına əyləşdi. Lakin qarşı tərəfin irəli sürdüyü şərtlərin, müddələrin heç bir hüquqi əsası yox idi. Buna baxmayaraq, "Lukoil" qanunsuz əsasları birləşməyə qanuni kimi təqdim edib. Məqsəd isə "Litasco"nu yaxşı qiymətə satmaq, paralel olaraq şirkətin səhmlərinin ucuzlaşmamasına nail olmaq idi. Ancaq "Palmali Holding" bəyan edir ki, yeni müqavilənin bəzi müddəaları qanunsuzdur, bu səbəbdən də biz "Litasco" ilə yeni müqavilə imzalamamışıq".

Məhkəmə iddiası qaldırıldıqdan sonra Rusiya mətbuatında "Palmali"yə qarşı yönəlməmiş yazılar intensivləşməyə başlayıb. Noyabrın əvvəlindən isə bu proses açıq informasiya savaşına çevrilib. Belə ki, ayın əvvəlində "Nezavisimaya qazeta"da şirkətin əleyhinə yönəlməmiş, "LUKoil"lə bağlanan müqaviləni təhrif edən böyük material dərc edilmiş. Həmin materialda hətta V.Ələkbərovun da fikirlərinə yer verilib. Hansı ki, o, "Palmali"nin iflas həddində olduğunu, məhkəmə iddiasını da iflasdan qaçmaq üçün qaldırdığını iddia edir. Materialda həmçinin şirkətin Rusiyadakı törəməsinin irihəcmli vergidən yayınma faktının aşkarlandığı qeyd edilir.

Bir neçə gün əvvəl isə eyni iddia ilə "Russia Today" telekanalı xəbər yayıb. Xəbər Rusiya

İki azərbaycanlı milyarderin savaşına

Bakıdan reaksiyalar - "Mənsimovun yanında ya"

"Palmali" şirkətinin prezidenti ilə "LUKoil" şefi Vahid Ələkbərovun məhkəmə və informasiya çəkişməsinə ölkəmizdən birmənalı mövqelər: "Mübariz bəy ölkəsinə və xalqına daha çox bağlıdır"

siyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin (FTX) İqtisadi Təhlükəsizlik Xidmətinin "Palmali" şirkətlər qrupunun bu ölkədəki nümayəndəliyinə qarşı 1 milyard rubl həcmində vergidən yayınma şübhəsi ilə araşdırmalara başladığı, şirkətin maliyyə vəsaitlərini Rusiyadan çıxarmaqda ittiham olunduğu və sair bildirilir.

"Palmali"nin regional ofis rəhbərinin birinci müavini Teyqun Nadirov Azərbaycan mətbuatına bildirib ki, yayılan xəbərlər uydurmadır. T.Nadirov deyib ki, bir neçə il bundan öncə Rusiyanın vergi orqanları "Palmali"ni vergidən yayınmaqda ittiham edib, lakin şirkətlər qrupu məhkəmə yolu ilə bunun əsassız olduğunu sübut edib: "Qəti şəkildə bildirirəm ki, "Palmali" Şirkətlər Qrupunun nə Rusiyanın vergi, nə də hüquq-mühafizə orqanları ilə heç bir problemi yoxdur. Bundan başqa, əminliklə deyirəm ki, bu qəbildən olan yazılar si-farişli xarakter daşıyır və uydurmalar əsaslanır".

Göründüyü kimi, V.Ələkbərov "Palmali"yə qarşı yalnız məhkəmə müstəvisində deyil, informasiya sahəsində də müharibə aparmağa başlayıb. Bu müharibəyə isə Rusiyadakı erməni əsilli mətbuat nümayəndələri həvəslə dəstək verirlər.

Azərbaycan mətbuatı, cəmiyyəti iki milyarder soydaşımızdan hansının mövqeyini müdafiə etməlidir? Bu informasiya savaşında dəstəyimiz kimdən yana olmalıdır?

Sualla müraciət etdiyimiz Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə bildirdi ki, münafişədə birmənalı şəkildə M.Mənsimovun tərəfindədir:

"Mübariz Mənsimovun Azərbaycanla bağlılığı, Azərbaycanla bağlı problemlərdə daha çox iştirakı, üzünü Rusiyadan Türkiyəyə çevirməsi məsələləri nəzərə alaraq, bu məsələdə onun tərəfində olmalıyıq. Hesab edirəm ki, bütün Azərbaycan onun tərəfində olmalıdır. Həm hər zaman özünü azərbaycanlı, bu vətənin oğlu kimi aparmağı, həm də haqlı olduğu baxımından bunu haqq edir".

Parlament Jurnalistləri Birliyinin sədri Elşad Eyvazlı V.Ələkbərovun heç vaxt Azərbaycanla, Rusiyaya gedən, orada yaşayan hansısa soydaşımızla bağlı hansısa aksiyaya dəstək verdiyini, hansısa çalışmalarda iştirak etdiyini eşitmədiyini bildirdi: "Bu adam bizim soydaşımız olsa da, özünü həmişə Rusiyanın vətəndaşı, Rusiyanın maraqlarının müdafiəçisi kimi aparıb. Yəni o, həmişə Rusiyanın adamı olub, belə də qalacaq. Amma Mübariz Mənsimov harada olsa belə, ilk öncə azərbaycanlı olduğunu qabardır. Azərbaycanın problemlərinə öz problem kimi yanaşır, üstünə gedən soydaşlarımızı hər cür dəstək verir, müalicəyə ehtiyacı olanlara yardım göstərir. Yəni buradan Rusiyaya gedib problemlə üzvləşən heç bir soydaşımızın ağlına gəlməz ki, Vahid Ələkbərovun üstünə getsin. Amma Türkiyədə belə bir hal olan kimi hamı Mübarizin yanına gedir. Çox istəyirdim ki, Azərbaycandan kənara gedən hər bir soydaşımız ölkəmizi Mübariz Mənsimov kimi sevsin, həmvətənlərimizə onun qədər can yandırsın".

Rusiya mətbuatında "Pal-

mali"yə qarşı materialların çoxalmasını E.Eyvazlı münafişədə məhz M.Mənsimovun haqlı tərəf olmasının göstəricisi kimi qiymətləndirir: "V.Ələkbərov haqlı tərəf olsaydı, məhkəmə araşdırmasının nəticələrini gözləyirdi. Bu üsullara əl atılırsa, demək ki, hüquqi müstəvidə mövqeyinin doğru olmadığını bilir".

Birlik rəhbəri deyir ki, bu məsələdə Azərbaycanın maraqlarını nəzərə alan hər kəs M.Mənsimovun tərəfində olmalıdır.

"Güzəran" Sosial-İqtisadi Araşdırmalar Birliyinin rəhbəri Qadir İbrahimli isə deyir ki, iki azərbaycanlı milyarderin sa-

vasında mövqə tutarkən diqqətli olmalı, kimin haqlı, kimin haqsız olduğu nəzərə alınmalıdır: "Yanaşmamız qərəzli olmamalı, hər iki tərəfə eyni olmalıdır. Vahid Ələkbərov Rusiyaya vətəndaşı olduğu, bu ölkənin mətbuatına çıxış imkanları güclü olduğu üçün orada onun xeyrinə ola materiallar tez-tez gedir. Bu məsələdə Mübariz Mənsimovun mövqeyi bir qədər zəif görünür. O baxımdan ki, Türkiyə mətbuatında onun mövqeyindən çıxış edən yazılar demək olar ki, yoxdur, yaxud da çox zəifdir. Hesab edirəm ki, ən azı Türkiyə mətbuatında təbliğatı gücləndirə bilərlər".

Birlik rəhbəri də o mövqedədir ki, iki milyarddan Azərbaycana daha çox yaxın olanı, əlbəttə, M.Mənsimovdur: "Yəni Mübariz Mənsimov daha çox azərbaycanlıdır, nəinki Vahid Ələkbərov. Lakin biz Vahid Ələkbərovu da kənara qoya bilmərik, onun da Azərbaycanda biznesi, yatırımları var. Eyni zamanda "Palmali"nin də batdığını demək qətiyyətlə mümkün deyil. Dünya neft bazarındaki böhran bu sahəyə bağlı bütün sektorları vurdu. Neft daşımaları birbaşa neftin qiymətinə bağlı bir sahədir, buna görə də həm "LUKoil", həm də "Palmali" xeyli zərər gördülər. Lakin bu, onların məhv olduğu anlamına gəlmir. Hazırkı çəkişmə də neft daşımaları sahəsindəki rəqabətdən doğan çəkişmədir. Və müşahidələr göstərir ki, Mübariz bu məsələdə özünü daha təmkinli aparır. Bu isə onun hüquqi baxımdan mövqeyinin daha güclü olmasından xəbər verir".

□ Dünya SAKİT

Ulduzların düzümünün insanın günündən, taleyindən xəbər verməsi hələ ta qədimlərdən mövcud olub. Hətta bəzi xanların sarayında hökmən bir astroloq olardı. O, ulduzlara baxar və nələr ola biləcəyi barədə xana xəbərlər verərdi. Müasir dövrimizdə də astrologiya elmi yaşayır və ulduz falı insanların ən çox maraqlı sahəsinə uyğun olan sahələrdən biridir. Bürclər, onların xüsusiyyətləri, taleləri hər zaman hamının marağında olub.

Hətta gününü məhz bürcünün günlük proqnozuna uyğun təyin edənlər, bürcünün uyğun gəlmədiyini yazılırsa, ailə qurmaqdan çəkinənlər belə var. Hazırda da bürcün gündəlik ulduz falı mətbuatda oxunma sayına görə həmişə qabaqda olub. Bu günlərdə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nəsrəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasının direktoru, professor Namiq Cəlilov modern.az-a açıqlamasında bildirdi ki, astroloqların hamısı cəfəngiyat danışır və astrologiyanın qaynağı təsadüfi deyilmiş fikirlərdir: "Astronomiya elminin nə vəziyyətdə olduğunu sizə gözəl izah edə bilərəm. Amma astrologiya ilə məşğul olmaq üçün bizim nə vaxtıdır, nə də həvəsimiz var. Çünki bu, elm sahəsi deyil. Düzdür, astrologiyanın qədim tarixi var. İnsanlarda da həmişə kainata, göylərdə nələrin baş verməsinə maraqlı olub. Elm ətrafı bir qurum yaradır və onun adları, təbəqələri də çoxdur. Onlardan biri də astrologiyadır. Astrologiya ilə astronomiya tamamilə başqa-başqa şeylərdir. Astronomiya elmi faktlara, sübutlara, eksperimentlərə, müşahidələrə əsaslanır. Astrologiyanın qaynağı isə təsadüfi deyilən fikirlərdir: kim, hansı bürcün altında doğulub və bu, onun taleyinə ne-

cə təsir göstərəcək. Çox vaxt proqnozlar yalan çıxanda ona fikir vermirlər. Təsadüfən düz çıxanda isə astroloqlar hay-küy salırlar ki, biz dedik və belə də oldu. Azərbaycanda yəqin ki, astrologiyanın vəziyyəti çox bərhad haldadır. Çünki onlar heç bir elmi fakta sığınmədən deyirlər ki, insan bu bürcün altında doğulubsa, belə olacaq, elə olacaq... Bunun əsası yoxdur axı..."

N.Cəlilov qeyd edib ki, ulduzların insanların taleyinə təsir etməsi fikri tamamilə cəfəngiyatdır: "Dünən Nəsrəddin Tusi adına Şamaxı Astrofizika Rəsədxanasına Rusiyadan kosmonavt gəlmişdi. Ona sual verdilər ki, biz yerdən baxanda ulduzları, bürcü görürük, bəs kosmosdan necə görünür? Rusiyalı kosmonavt bildirdi ki, Yer atmosferindən kənara çıxdan sonra görünən ulduzların sayı çoxalır. Yaxud bizə məlum olan hansısa bürc tamamilə yoxa çıxır. Yəni ulduzlar tamamilə qarışıq vəziyyətdədir. Yerdə isə atmosfer süzgeci rolunu oynayandan biz ən parlaq ulduzları görürük. Halbuki bunun arxasında görmədiyimiz milyonlarla ulduz var. Atmosferdən yuxarı qalxdıqca bürcü itib-ətir. Ona görə də ulduzların insanların taleyinə təsir etməsi tamamilə cəfəngiyatdır. Astrologiyanın adını qəsdən astro-

Şamaxı astronomu ilə astroloqlar arasında "ulduz davası"

Namiq Cəlilov: "Ulduzların insanların taleyinə təsir etməsi cəfəngiyatdır"

nomiya elminin adına uyğun qoyublar ki, insanları bu yolla aldada bilsinlər".

Astroloqlar isə N.Cəlilovun fikirlərini "savadsız və bu sahədə xəbərsiz insanın fikirləri" olduğunu bildirdilər. Astroloq Səbuhi Rəhimli bildirdi ki, astrologiya haqqında bir dəne elmi kitab oxumayan insanın bu barədə danışmağa haqqı ola bilməz: "Deyib ki, astrologiyanın qaynağı təsadüfi fikirlərdir. Axı bu qədər təsadüfi fikir olmaz. Şəxsən mən

Səbuhi Rəhimli: "Hər il 25 proqnoz verirəm, onun ən azı, 23-ü özünü doğruldur"

hər il 25 proqnoz verirəm, onun ən azı 23-ü özünü doğruldur. Bəzən proqnozlarımızı oxuyanlar deyir yox, belə bir şey mümkün deyil. Amma nəticədə görürük ki, biz deyənlər oldu. O, astrofizikdir, planetin kütləsini, ölçüsünü, tərkibini öyrənsin. Onların işi odur. Onlar nəyə 3-4 gün qalmış hesablayırlar, amma mən gələn il ay, gün tutulması nə vaxt olacaq deyəndə qədər deyirəm. Bunun nəyi xurafatdır, cəfəngiyatdır?! Bilmədiyini iş-

Firudin Qurbansoy: "Əvvəlcə gedib öz ixtisaslarını öyrənsinlər, sonra danışsınlar"

ləri danışsınlar. Gah deyirlər 13-cü bürc var. Əgər Günəş 13-cü bürcdən keçirsə, niyə hesablamalarınızı etmirsiz? Yazdıqlarımızın bir sətirini belə oxumadan deyirlər gündə bir astroloq çıxır. Artıq 20 ildir ki, mən "Yeni Müsavat"a bürc proqnozlarını yazıram və bunu ciddi simalar da oxuyur. 38 kitab yazmışam, birini oxumayıblar, danışsınlar. Kimsə özünü astroloq sayır, biri fala baxır, biri ekstrasensəm deyib astroloq kimi özünü göstərir. Onun

bizə heç bir aidiyyəti yoxdur. Falçılıqla astrologiyanı qarışdırmaq üçün bir az savadlı olmaq kifayətdir. Dində deyilir ki, insan özünü dərk edə bilməz, astrologiya isə bunun əksini deyir. Qurani-Kərimdə astrologiyanı inkar edən bir cəmə ayə də yoxdur, amma təsdiqləyən ayələr var. "Vaqiə" surəsində deyilir: "And olsun ulduzların bürcündəki mənzillərinə! Kaş bunun nə qədər böyük bir and olduğunu biləydiniz". Materialist dünyagörüşünə malik alimlər, hətta bəzi din adamları isə guya bürcün, sadəcə, göy üzünü bəzəməsi üçün yaradıldığını söyləyirlər. Buyurub "bürcündəki mənzil" ifadəsini açsınlar. "Nur" və "Qəmə" surələrində də astrologiyanı dəstəkləyən ayələr var. Bu gün Azərbaycanda 2 astroloq var - mən və Firudin Qurbansoy. Mən şəxsən öz dediklərimə cavabdehəm".

Digər astroloq Firudin Qurbansoy bu cür danışanların savadlarının olmadığını dedi: "Əvvəlcə gedib öz ixtisaslarını öyrənsinlər, sonra danışsınlar. Axı durub ağzına gələni danışmağın yeri yoxdur. Sadəcə olaraq, bu cür danışmaq savadsızlıqdır".

□ Günel MANAFLI

Maaş və pensiyalarda artımla bağlı bədbin proqnozlar

İqtisadçılar 2018-ci ilin may ayında bunu mümkün sayırlar, çünki...

Azərbaycanda minimum əmək haqqı, pensiyaların minimum məbləği və yaşayış minimumu həddi tədricən artırılacaq. Bu məsələ 2018-ci ilin dövlət büdcəsinin zərfində nəzərdə tutulur. Bununla yanaşı, əlilliyə, ailə başçısının itirilməsinə, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara, əmək xəsarəti nəticəsində şəxslərə aylıq (və birdəfəlik bənzər) ödəmələr, şəhid, müharibə əlilləri, Çernobil əlilləri, müddətli hərbi qulluqçu və 1 yaşına qədər uşağı olan ailələrin aylıq müavinətlərinin, xalq, əməkdar fəxri ad sahiblərinin təqaüdlərinin, fərdi təqaüdlərin artırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Bəs görsən, gələn il əmək haqqı və pensiyalar nə qədər artırıla bilər? Bununla bağlı konkret rəqəm varmı?

"Yeni Müsavat"ın sualını cavablandıran iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri bildirdi ki, ölkə qanunvericiliyinə görə, hər il rəsmi inflyasiya qədər indeksləşmə aparılır: "Minimum əmək haqqı və təqaüdlərin indeksləşməsi həyata keçirilir və buna uyğun olaraq da büdcədən maliyyələşən qurumlarda əməkhaqqı və ümumiyyətlə, təqaüdlərin yenidən hesablanması işi aparılır. Bu günə olan rəsmi inflyasiya rəqəmi 13,8 faizdir. Noyabrın sonu və dekabrda da rəsmi rəqəm çox böyük ehtimalla 13-14 faiz arasında olacaq. Dəqiq bilinən odur

büdcəyə müəyyən dəyişikliklər olsun və əlavə artımlar nəzərdə tutulsun".

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov isə gələn il əmək haqlarında artım olacağını proqnoz etmir: "2018-ci il dövlət büdcəsi layihəsində əmək haqlarının ödənişi ilə bağlı xərclər cəmi 2,5 faiz, yeni 104 milyon manat artıb və 4 milyard 200 milyon manata çatdırılıb. Bu 2,5 faiz artım və ümumi əmək haqqı ödənişinin 104 milyon manat artırılmasının strukturuna nəzər salsaq, görürük ki, bu artımın 70 milyon manatı məhz Azərbaycanın 26 bölgəsində müəllimlərin yenidən qiymətləndirilməsinin həyata keçirilməsi nəticəsində onların əmək haqlarının artırılmasına yönəlmiş xərclərdir. Bundan əlavə, 34 milyon manat vəsait qalır. İndiki halda əgər dövlət strukturlarında əhəmiyyətli ixtisarlara getməzsə, bu sektorda çalışanların sayı azaldılmazsa, düşünmürəm ki, əmək haqlarının artırılması mümkün olsun".

R.Həsənov gələn ilin may ayında büdcəyə yenidən baxılması zamanı əmək haqqı və pensiyaların artırılmasının mümkünlüyünü də vurğuladı: "Ancaq burada digər bir faktor da var. Bu da ondan ibarətdir ki, büdcədə neftin qiyməti bir bərel üçün 45 ABŞ dollarından götürülüb. Qlobal neft bazarındakı hazırki trend isə onu göstərir ki, qiymət bundan yüksək olacaq, böyük ehtimalla 55-60 ABŞ dolları olacaq. Bu isə 2018-ci ilin may ayında dövlət büdcəsinə yenidən baxılmasına gətirib çıxara bilər. Böyük ehtimalla 2018-ci ilin birinci yarısında dövlət büdcəsinə yenidən baxılarkən əmək haqlarının artırılması ilə bağlı bir sıra qərarlar qəbul ediləcək".

R.Həsənov bildirdi ki, yeni qanunvericiliyə görə, pensiyaların orta aylıq əmək haqqına uyğun illik indeksasiyası həyata keçiriləcəkdir: "2017-ci ildə əhəlinin hər nəfərinə düşən orta aylıq əmək pensiyasının məbləği təxminən 209 manat proqnozlaşdırılır.

2018-ci ildə bu göstərici 3,5 faiz arta bilər. 2018-ci ilin dövlət sosial müdafiəsinin büdcəsində orta aylıq əmək pensiyası məbləğinin 216 manata çatdırılması nəzərdə tutulub. 2017-ci ilin iyul ayının 1-dən qüvvədə olan "Əmək pensiyaları haqqında" Qanuna görə, pensiyaların orta aylıq əmək haqqına uyğun illik indeksasiyası həyata keçirilməlidir. Düşünürəm ki, ən yaxşı halda pensiyalar indeksasiya olunacaq. Ancaq pensiyaların baza hissəsinin və sairinin artırılması böyük ehtimalla baş tutmayacaq.

Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, həm Maliyyə Nazirliyinin, həm də Prezidentin Ehtiyat Fondu üçün 300 milyon manata yaxın vəsait nəzərdə tutulub. Böyük ehtimalla bu vəsaitlərdən də müəyyən qədər istifadə etməklə, eyni zamanda dövlət büdcəsində neftin bahalaşması hesabına daxilolmaların artmasının yaratdığı üstünlüklərdən istifadə etməklə, 2018-ci ildə müəyyən qədər orta aylıq əməkhaqlarının

və pensiyaların məbləğinə dəyişiklik edilə bilər".

Ekspert vurğuladı ki, növbəti ildə əmək pensiyaları orta hesabla 5-6 faiz artırılacaq: "Əmək haqlarının indeksasiyası, ümumiyyətlə, qanunvericilikdə nəzərdə tutulan bir öhdəlik deyil. Zaman-zaman əmək haqlarının artırılması ilə bağlı dövlət başçısı tərəfindən sərəncamlar imzalanır. Minimum əmək haqqı məbləğinin müəyyənliyi öhdəliyi olsa da, əmək haqlarının ümumi məbləğinin artırılması ilə bağlı indeksasiya tələbi qanunvericilikdə yoxdur. Qanunvericilikdə əmək pensiyalarının indeksasiyası inflyasiya dərəcəsinə görə aparılırdı. Ancaq yeni qanunda əmək pensiyalarının orta aylıq əmək haqqının artım tempinə uyğun indeksasiyasının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, növbəti ildə əmək pensiyaları orta hesabla 5-6 faiz artırılacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

İqtisadçı alimdən tikinti

kassaları yaradılması təklifi

"Vətəndaş kassaya əmanət yığmağa başlayır, lazım olan məbləği topladıqdan sonra isə ipoteka ilə mənzil əldə edə bilər"

Azərbaycanın elitər ipotekadan sosial mənzil variantına keçməsi düzgün addımdır. Bir sıra istisnalar olmasa, yeni sistem daha çox sayda insanın mənzillə təminatına imkan yaradacaq.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu bu fikirdədir. O, Azərbaycan hökumətinin əhalinin bir sıra qruplarının mənzillə təminatına dəstək vermək, həmçinin tikinti sektorunda canlanmaya nail olmaq məqsədilə həyata keçirməyə başladığı sosial evlər layihəsini "mənzil subsidiyalaşması" hesab edir: "Azərbaycanda ipoteka şərtləri çox ağırdır. Orta və aşağı təbəqə üçün elçatan deyil. Buna görə də dövlət ipoteka sistemi işə salındı. Burada da əsas məqsədlərdən biri gənclərin mənzil təminatını yaxşılaşdırmaq idi. Lakin yeni sistemdə də ilkin yığım imkanları olmayan, yüksək əmək haqqı ala bilməyən gənc ailələrin ipotekaya çıxışı mövcud şərtlərlə mümkün deyildi. Buna görə də mən bu ipotekanı elitər ipoteka adlandırdım və ondan

imtina olunaraq kütləvi ipotekaya keçilməsinin gərəkdini bildirmişdim. İndiyədək 20 min 700 nəfərə dövlət güzəştli ipotekası verilib. Məndə olan məlumata görə, bu kreditlərin qaytarılması sahəsində ciddi problemlər yaranıb, borclar artır. Kreditlərin böyük əksəriyyəti Bakı şəhərində verilib - 15 min 236-sı, onların ən azı əmlak təminatı var. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, Bakıda mənzillərin ucuzlaşması prosesi gedib, eyni zamanda əmlak bazarında ciddi tələb problemləri yaranıb. Bu baxımdan, girov qoyulan əmlakın satılaraq kreditlərin qaytarılması da uzun müddət tələb edir. Bu baxımdan regionlarda verilən kreditlərin qaytarılması imkanları daha məhduddur. İpoteka kreditləşməsinə iştirak edənlərin - kredit alanların çoxu - 51,7 faizi özəl sektorda, 48,7 faizi isə dövlət

şirkətlərində çalışanlardır. Ən çox sosial ipoteka alanlar hərbi qulluqçulardır".
Gələnlə üçün dövlət büdcəsindən 250 milyon manatın sosial ipotekaya yönəldilməsi məsələsinə gəlincə, iqtisadçı-alim deyir ki, əvvəla, bunu ipoteka deyil, mənzil subsidiyası adlandırmaq daha düzgün olardı: "Çünki bu, ipoteka forması deyil, burada xərclərin bir hissəsi büdcə hesabına, qalanı vətəndaşların öz hesabına qarşılıqlıdır. Amma əgər nəzərdə tutulan vəsaitlər korrupsiyanın yemine çevrilməyə və ədalətli yaşama olarsa, 250 milyon manat həqiqətən mənzil probleminin yumşalmasına müsbət təsirini göstərəcək. Tikinti, bildiyiniz kimi, korrupsiya və mənimsəmə üçün ən əlverişli sahələrdən biri hesab olunur. Bu sahəyə yönəldilən vəsaitlər mənimsənilməsə, bir də müraciət edənlərə yanaşmada ayrı-seçkiliyə yol verilməyə yaxşı nəticələr əldə etmək mümkündür. Digər tərəfdən, güzəştli şərtlərlə təklif olunan mənzillər ekono- yeni ölçücə kiçik mənzillər olacaq. Onlar şəhərin kənarında - mənzillərin bazar qiyməti ələ də yüksək olmayan yerlərdə tikilir. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, mənzil probleminin həlli üçün bu variantın seçilməsini düzgün hesab edirəm".

Qeyd edək ki, Bakının Yeni Yasamal ərazisində inşa olunan ilk sosial evlərdə yaşayışın gələnlərin yayında başlanması nəzərdə tutulur. Azərbaycan prezidentinin 16 noyabr 2016-cı il tarixli fərmanı ilə təsdiq olunmuş Qayda-ya əsasən sosial mənzillərdən şəhid ailəsinin üzvü, Milli Qəhrəman, məcburi köçkün və ya ona bərabər tutulan şəxs, ən azı 3 il dövlət qulluğunda qulluq edən, o cümlədən dövlət qulluğunun xüsusi növündə xidmət keçən şəxs, ən azı 5 il dövlət ümumtəhsil məktəbində müəllim işləyən şəxs, fəlsəfə doktoru elmi də-

rəcəsi olan şəxs, idman sahəsində xüsusi xidmətləri olan şəxs, yeni fəxri bədən tərbiyəsi və idman xadimi, ölkə miqyaslı yarışların qalibi, beynəlxalq miqyaslı yarışların mükafatçısı olan Azərbaycan vətəndaşları faydalana biləcək.

Mənzillər 1, 2 və 3 otaqlı olacaq. Evlər təmirli, mətbəx mebeli ilə təmin olunmuş və ziyyətdə vətəndaşlara təqdim olunacaq. 1 otaqlı mənzillər üçün aylıq ödənişin məbləği təxminən 150 manat civarında nəzərdə tutulur. İki otaqlı mənzillərdə bu rəqəmin 200 manat, 3 otaqlı mənzillərdə isə 300 manat təşkil edəcəyi gözlənilir. Vətəndaş mənzilə sahib olmaq üçün 10% ilkin ödəniş edəcək.

Q.İbadoğlu deyir ki, ehtiyacı olan əhalinin mənzillə təminatı üçün alternativ üsullar da var: "Bunlardan biri tikinti-əmanət kassalarının yaradılmasıdır. Bu, banklarda əmanətləri olan vətəndaşlar üçün olan bir sistemdir. Yeni mənzil sahibi olmaq istəyən vətəndaş kassaya əmanət yığmağa başlayır, lazım olan məbləği topladıqdan sonra isə ipoteka ilə mənzil əldə edə bilər. Bu sistemlə ipoteka kreditinə çıxış bir neçə il tələb etsə də, əhatə dairəsinə və şərtlərinə görə onun alternativini, demək olar ki, yoxdur. Onun mahiyyətində kollektiv razılaşmalar əsasında bir qrupun yaratdığı kassalar vasitəsilə əmanətlərin cəlbəli durur. Bu sistemin etibarlılıq dərəcəsinin yüksək, risklərin aşağı olması onun Almaniyada da həyata keçirilməsinə gətirib çıxarıb. Bu ölkədə 35 milyon nəfərə yaxın şəxs tikinti-əmanət kassaları vasitəsilə mənzil sahibi olub. Postsosialist ölkələrindən Çexiya və Slovakiya da tikinti-əmanət kassaları təcrübəsindən bəcaqla istifadə edərək mənzil probleminin həllində böyük uğur qazana biliblər".

□ Dünya SAKİT

Gələnlə il ərzaq, tikinti və mənzillərin bahalaşacağı gözlənilir

Ekspert: "Qiymətlərin necə dəyişməsi birbaşa manatın məzənnəsi və neftin dünya bazarındaki qiymətindən asılı olacaq"

"Növbəti ildə inflyasiyanın 1 rəqəmli olması proqnozlaşdırılıb". Bu sözləri iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev Milli Məclisdə keçirilən büdcə müzakirələri ilə bağlı iclasda çıxışında söyləyib. O bildirib ki, prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə islahatlar bu il davam edib. Ötən dövrdə makroiqtisadi sabitliyin təyin olunması valyuta rejiminin təkmilləşdirilməsi, ixracın stimullaşdırılması istiqamətində əhəmiyyətli tədbirlər görüldü. Bu islahatlar beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Azərbaycan 69-cu yerdən 35-ə yüksəlib. Digər hesabatlarda da Azərbaycan irəliləyib. Sistemli islahatların davam etdirilməsi, bank sektorunun sağlamlaşdırılması əsas götürülərək növbəti ildə inflyasiyanın 1 rəqəmli olması proqnozlaşdırılıb. 2018-ci ildə ümumi daxili məhsulun 1.5, növbəti illərdə 3.5 faiz artacağı proqnozlaşdırılıb".

Həqiqətən proqnoz edildiyi kimi, inflyasiya birrəqəmli olarsa, deməli, daha az bahalaşma gözlənilir. Lakin istənilən halda, hələ 2018-ci il daxil olmamış, yeni Yeni il öncəsi qiymət artımları qaçılmaz olacaq. Bundan başqa, manatın məzənnəsi ilə bağlı da müxtəlif istiqamətlərdə qiymət artımları ola bilər. Azərbaycan təcrübəsində qiymətlərin ucuzlaşması praktikasına rast gəlmədiyimizdən, ən yaxşı halda növbəti il hazırkı qiymətlərin qorunub saxlanması ola bilər. Lakin bu da ölkə və dünya iqtisadiyyatında gedən proseslərdən asılı olacaq.

Bəs gərəksən, iqtisadçı ekspert necə hesab edir: gələnlə il hansı sahələrdə bahalaşma ola bilər? Daşınmaz əmlak, avtomobil bazarı, tikinti materialları, texnika, məişət avadanlıqları, tekstil və ərzaq, eləcə də xidmət sektorunda qiymət artımları gözlənilirmi?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran iqtisadçı ekspert Vüqar Bayramov bildirdi ki, 2018-ci ildə qiymətlərin necə dəyişməsi birbaşa manatın məzənnəsi, eyni zamanda neftin dünya bazarındaki qiymətindən asılı olacaq: "Çünki manatın məzənnəsi birmənalı şəkildə ölkəyə idxal edilən mal və məhsulların xərxi baxımından vacibdir. Manatın məzənnəsinin stabil qalması Mərkəzi Banka inflyasiyanı tənzimləmək baxımından müəyyən imkanlar verir. Manatın məzənnəsinin dəyişməsi, xüsusən də devalvasiya qiymətlərin tənzimlənməsi baxımından imkanları xeyli daraldır. Təbii ki, Mərkəzi Bank qiymətlərin tənzimlənməsinə məsul olmasa da, inflyasiyanın proqnozlaşdırılmasına və inflyasiya yaradıcı effektlərin tənzimlənməsinə məsul olan qurumdur. O baxımdan birrəqəmli inflyasiyanın əldə edilib-edilməməsi birbaşa məzənnə siyasətindən asılı olacaq. Bu baxımdan birrəqəmli inflyasiyanın əldə edilməsi üçün 2018-ci il ərzində manatın stabilliyinin qorunub saxlanması vacibdir".

İqtisadçı ekspert vurğuladı ki, gələnlə il daşınmaz əmlak, avtomobil və xüsusən də tikinti materialları bazarında qiymətlərin necə dəyişməsi yəndə də manatın məzənnəsindən asılı olacaq: "Çünki daşınmaz əmlak sərmayə baxımından vətəndaşlar üçün vacibdir. Son illərin təcrübəsi göstərir ki, manat devalvasiya edəndə vətəndaşlar daşınmaz əmlakda deyil, xarici valyutada saxlamaqda daha maraqlıdır. Azərbaycan daşınmaz əmlakın qiyməti manatla ifadə olunduğuna görə, bu, valyuta risklərinin şüortalınmasına imkan vermir. O baxımdan artıq daşınmaz əmlak bazarındaki qiymətlər birbaşa manatın məzənnəsi ilə bağlı olacaq. Manat stabil qalarsa, 2018-ci ilin ikinci yarısından başlayaraq daşınmaz əmlak bazarında tələbin artması müşahidə oluna bilər. Bu gün xeyli sayda insan var ki, onların əlində kifayət qədər vəsait var. Lakin manatın məzənnəsinin nə qədər müddətə stabil qalacağı ilə bağlı təsəvvür olmadığı üçün onu daşınmaz əmlakla və ya digər istiqamətlərə sərmayə etməyə ehtiyatlanırlar. Bütövlükdə evlərin qiymətində kəskin artım olacağı proqnozlaşdırılmır. Bununla belə, 2018-ci ilin birinci yarısında əmlak bazarındaki durğunluğun davam edəcəyi gözlənilir. Nəticədə bazardakı durğunluq yalnız manatın məzənnəsinin stabil qalacağı halda gələnlə ilin ikinci yarısında aradan qalxa bilər".

V.Bayramov qiymətlərin Mərkəzi Bankın məzənnə siyasətindən asılı olduğunu dilə gətirdi: "Tikinti materiallarının qiyməti həm Rusiyada rublun məzənnəsindən asılı olacaq, həm də təbii ki, milli valyutanın məzənnəsi birbaşa təsir göstərəcək. Bu materialların əhəmiyyətli bir hissəsi Rusiyadan idxal olunduğuna görə Rusiyada milli valyutanın məzənnəsi çox vacib faktorlardan biridir. Tikinti materiallarına alıcılıq qabiliyyətinin artacağı proqnozlaşdırılır. Çünki dövlət büdcəsi hesabına da tikinti işlərinin aparılması nəzərdə tutulub. Bu da növbəti ildə tikinti materiallarına olan tələbi artırır. Tələb artarsa, qiymətlərdə də artım olacağı istisna edilmir.

Bütövlükdə fərqli sektorlardakı qiymətlərə diqqət yetirək, təbii ki, birmənalı şəkildə birrəqəmli inflyasiyanın əldə edilməsi həm daxili, həm xarici faktorlardan asılı olacaq. Xüsusən də məzənnə siyasəti bu kontekstdə çox vacib olacaq".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Kisilər!!! Diqqət!!! Axırncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə onda Dr Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenomasi
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktların pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez saçların Tökülməsi,
- * Sızanaqlar,
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması

8-10 yaşından sonra.

Doktor V.Səmədova saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.

Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

Cümə söhbətləri

Bəhsimiz əfv və güzəşt ətrafında olacaq. Əfv etmək və güzəştə getmək - ictimai əlaqələrin bərqərar olunmasında zəruri hesab olunan əxlaq normalarından biridir. Bu baxımdan mübarək dinimizin bu mətləblərə münasibətini bilmək çox önəmlidir.

Bağışlamaq - İslama xas ana xüsusiyyətlərdəndir

Son dövrlərdə bu mövzu xüsusi bir aktualıq kəsb etmişdir. İslama, İslami müqəddəsatlara yönəli təhqirlərə cürət edilən zaman möminlərə xitabən yayılmış müraciətlərdən biri bu idi ki, bəs "İslam - barış dini, mərhəmət dinidir, niyə belə narahat olursunuz? Rəzilliklərə yol vermiş bu ünsürləri bağışlayın, qurtarsın getsin".

Təbii ki, bağışlamaq, əfv etmək dinimizdə var və kifayət qədər mühüm məqama malikdir. Amma təhlil edək, görə ki, bu həmişəmi var, yoxsa hansısa hallarda var, hansılarda isə yoxdur?! Hansı şəraitlərdə zəruri, hansılarda isə yolverilməzdir?

Ən birincisi - bağışlamaq, təqsirə güzəşt etmək - İslamın əxlaq normalarındandır. Mahiyyətə varsaq, İslamın təqdir etdiyi əxlaqi keyfiyyətlərin içində ən önəmli yerlərdən birini məhz bağışlamaq tutur. Mübarək dinimizin bu tövsiyəsi, etni zamanda 2 hədəfi əldə etməyə imkan verir. Birincisi, bağışlamaq qabiliyyəti insanın qəlbində çox zəruri hissələrin yaranmasına səbəb olur - insan mərhəmətlik, genişqəlblilik, ürəyi-açıqlıq kimi müsəlman üçün zəruri keyfiyyətlərə yiyələnmiş olur. İnsan ruhən zənginləşir, Allah dərgahında gözəl mənəvi mərtəbələrə qalxır. İkinci tərəfdən, bağışlamaq - insanın digər fərdlərə ünsiyyət zamanı bürüzə verə biləcəyi bir keyfiyyətdir. Deməli, burada ictimai bir məqama toxunuruq - bağışlamaq hissi toplumun üzvləri arasında mehribançılığın bərqərar olunması üçün çox önəmli və işlək mexanizm rolunu oynaya bilər.

Toplumda hərənin bir dünyagörüşü, bir cür qəbul etmə qabiliyyəti, bir cür hissələr təbiyyəsi var. Cəmiyyət üzvlərinin mənəvi gücü və ya zəifliyi də müxtəlif olur. Nəticə etibarilə müxtəlif tipli insanlar arasında müəyyən narahatlıqlar, narazı-

Bağışlamaq və güzəşt etmək - amma yalnız özünə aid olanı

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, İçərişəhər Cümə məscidinin imam-camiatı

imi qarşılıqlı iradlara, qarşılıqlı ixtilafalara necə qurşanmamalı? Hər zaman şəxsi mövzulara keçməyərək, necə toplumda daimi qarşıdurmalar ab-havasının yaranmasından sıgortalanmalı? Özünə qarşı baş verənlərəmi daha həssas olmalı, yoxsa ümumi topluma qarşı baş verənlərə? Fərdi qeyrət hissini inkişaf etdirməli, yoxsa bununla yanaşı, toplumun cəm olaraq bir qismi fərdidir, yeni insanın özünə aid olan məsələlərdir. Digər qismi isə ictimaidir, insanın tək-cə özünə aid deyil, o cümlədən toplumun bir hissəsinə, çox hissəsinə, yaxud hətta hamısına aid ola bilər.

liqlar əmələ gələ bilər, qarşılıqlı incikliklər meydana gələ bilər. Prinsip etibarilə bu, qaçılmazdır. Bu narahatlıq və inciklikləri iki yerə bölmək olar: bunların bir qismi fərdidir, yeni insanın özünə aid olan məsələlərdir. Digər qismi isə ictimaidir, insanın tək-cə özünə aid deyil, o cümlədən toplumun bir hissəsinə, çox hissəsinə, yaxud hətta hamısına aid ola bilər.

İfrat və təfritdən necə qaçmalı?

Nəql edilən mövzuların hansısa abstrakt kateqoriyalara aid olmadığını, həyatın konkret mərhələləri, konkret seçim tələb edən halları ilə bağlı olduğunu da vurğulamalıyıq. Çoxlu sayda vücuti suallar meydana çıxır. Bəs belə hallarda nə etməli? İfrat və təfritə necə yuvarlanmalı? Əfv edərək, necə etməli ki, bu, tərəf müqabilinin azğınlaşmasına səbəb olmasın? Da-

zəmi qarşılıqlı iradlara, qarşılıqlı ixtilafalara necə qurşanmamalı? Hər zaman şəxsi mövzulara keçməyərək, necə toplumda daimi qarşıdurmalar ab-havasının yaranmasından sıgortalanmalı? Özünə qarşı baş verənlərəmi daha həssas olmalı, yoxsa ümumi topluma qarşı baş verənlərə? Fərdi qeyrət hissini inkişaf etdirməli, yoxsa bununla yanaşı, toplumun cəm olaraq bir qismi fərdidir, yeni insanın özünə aid olan məsələlərdir. Digər qismi isə ictimaidir, insanın tək-cə özünə aid deyil, o cümlədən toplumun bir hissəsinə, çox hissəsinə, yaxud hətta hamısına aid ola bilər.

Əfv və bağışlama yolunu tut

Allah Təala Qurani-Kərimin "Əraf" surəsinin 199-cu ayəsində buyurur: "Əfv və bağışlama yolunu tut, yaxşı işlər görməyi əmr et və cahillərdən üz döndər!"

Görürük ki, mübarək ayədə birmənalı olaraq, insan güzəştə və əfvə dəvət edilir. Özü də epi-

zodik surətdə deyil, bir həyat yolu olaraq bu seçimi etməyə dəvət edilir.

Peyğəmbərimizdən (s) nəql edilən hədisdə buyrulur: "Allah çox bağışlayanları, rəhm və əfv edənləri sevəndir".

Demək, Allah Təala o bəndəni sevdi ki, insanlara qarşı bağışlayan və rəhm edəndir. Məhz belə xüsusiyyətlərin daşıyıcısı dinimizin nəzərində həqiqi müsəlman hesab edilir.

Allahın Rəsulundan (s) nəql edilən digər hədisdə bildirilir: "Hər kim müsəlman bir şəxsin səhvini bağışlayarsa, Allah Təala da onun günahlarını bağışlayar".

Görürük ki, bəndənin niqatı, onun digər insanlara qar-

şılıqlıq ilə yanaşı mövcudluğunu təqdir edir. İslam əxlaq nəzəriyyəsindən irəli gələn mətləb budur ki, bağışlanma cəza vermək qüdrəti ilə yanaşı olur. Zəiflik, imkansızlıq üzündən bağışlamaq - güzəşt və əfv kimi qiymətləndirilmir. Bağışlama o zaman belə hesab edilir ki, insanın imkanı var qisas alsın, amma bunu etmir. Şüurlu surətdə etmir, iradəvi surətdə imtina edir qisasdan. Daxili qüvvələrini idarə edə bilir, emosiyalarını çuğlaya bilir və Allah xatirinə fərdi inciklikləri unuda, qəlbindən silə bilir.

Həzrət Əlidən (ə) nəql edilən: "Əfv etmək - qüdrətin zəkətidir".

İnsan Allah Təalanın verdiyi

belə halların üstündən keçilsə, ictimai sütunlara zərbə vurula bilər.

Başqa bir misala nəzər salaq: Həzrət Əli (ə) ətraf məntəqələrə göndərdiyi valilərdən birinin beytul-malı mənimsədiyini eşidib, ona belə bir xəbərdarlıq məktubu yazır: "Allahdan qorx və camaatın malını özlərinə qaytar! Əgər bunu etməsən və Allah səni görməyimə imkan verərsə, müşrikləri cəhənnəmə vasil etdiyim bu qılıncı səni öz cəzaya çatdıracağam. And olsun Allaha!..."

Şəxsi güzəşt ayrı bir şeydir. Kim deyir bilər ki, mən ermənilərə Xocalı soyqırımını bağışlayıram, yaxud Fələstin körpələrinin qanına qəltan edilməsini si-

onistlərə güzəşt edirəm?! Əlbəttə ki, heç bir zaman mümkün olmayan bir işdir!

Tanınmış əxlaq ustadlarından birinin həyatından nəql edilən: İslami elmi məktəblərdən xüsusi təxribatçı göndərilər ki, söyüş və təhqirlərlə tələbələrə davaya cəlb etsin və elmi məkanı gözəndirsin. Həmin ustad yaxınlaşır və heç kəsə gözlemədiyi kəskin bir surətdə təxribatçının əməllərini qarşısını alır. Bu böyük arif fərdi məsələlərdə nə qədər rəhmli və güzəştli olsa da, ictimai mövzularda qətiyyətlə yumşaq göstərmir.

Bəhsin yekununda Həzrət Əlidən (ə) nəql edilən bir hədisə diqqət yetirək: "Əfv və güzəşt alicənab insanı nə qədər islah edirsə, nadan insanı da bir o qədər fəsid, xarab edər".

Günümüz üçün bu mövzularda xüsusilə aktualdır. Görürsən, insanın hüquqlarını basırsın, haqqı qalmayıb ki, əlindən alınmasın - amma heç bir etiraz etməz. Amma bir nəfər özü kimisi nəse kiçik bir xətrinə dəydi - illərlə küsülü qalır, kin saxlayır və s. Allah Təala bizi qəlbə kiçiklikdən və ictimai zülmərlə süstlük etməkdən uzaq etsin, inşəallah!

İctimai mövzularda güzəşt yolverilməzdir

Əfv və güzəşt şəxsi məsələlərdə mümkün olsa da, ictimai hüquqların bərpa olunmasında yolverilməzdir. Necə ola bilər ki, insan ona məxsus olmayan haqqa güzəşt etsin? Axı zərər-vuran insanın şəxsi mənafehlərinə deyil, ictimai maraqlara xə-tər vurubdur və bu baxımdan konkret fərdin bütöv toplumun adından güzəşt etməsi absurd bir vəziyyət yaradardır.

Bağışlamaq və əfvün nümunəsi olan Həzrət Peyğəmbərin (s) həyatına nəzər saldıqda, bir daha bu həqiqətin şahidi oluruq ki, o Həzrət (s) ictimai ədalətin bərqərar olunmasında - ictimai pozğunluğa yol verildikdə - kimsəyə güzəşt, əfv etməmiş və müqəssirləri cəzasız qoymamışdır. Həyat yoldaşı Ümmi Sələmənin xidmətçi-kənzinin oğurluq etməsi ilə bağlı epizodu buna misal çəkmək olar. Xəsarət çəkən şəxslər Peyğəmbərin (s) yanına şikayətə gəldikdə, Ümmi Sələmənin xahişini nəzərə almadan, Həzrət (s) onların hər birini təmkinlə dinləyib kənzinin cəzalandırılmasına dair müvafiq tədbir görür. Çünki ictimai xəyata yol verilməmiş, toplumda münasibətlərə zərər vurulmuşdu. Əgər

Alicənablıq - qüdrətin zəkətidir

Əslində mübarək İslam dini mütəqə insanda bağışlama və rəhm hissəsinin yeri gəldikdə qəti

onistlərə güzəşt edirəm?! Əlbəttə ki, heç bir zaman mümkün olmayan bir işdir!

Tanınmış əxlaq ustadlarından birinin həyatından nəql edilən: İslami elmi məktəblərdən xüsusi təxribatçı göndərilər ki, söyüş və təhqirlərlə tələbələrə davaya cəlb etsin və elmi məkanı gözəndirsin. Həmin ustad yaxınlaşır və heç kəsə gözlemədiyi kəskin bir surətdə təxribatçının əməllərini qarşısını alır. Bu böyük arif fərdi məsələlərdə nə qədər rəhmli və güzəştli olsa da, ictimai mövzularda qətiyyətlə yumşaq göstərmir.

Bəhsin yekununda Həzrət Əlidən (ə) nəql edilən bir hədisə diqqət yetirək: "Əfv və güzəşt alicənab insanı nə qədər islah edirsə, nadan insanı da bir o qədər fəsid, xarab edər".

Günümüz üçün bu mövzularda xüsusilə aktualdır. Görürsən, insanın hüquqlarını basırsın, haqqı qalmayıb ki, əlindən alınmasın - amma heç bir etiraz etməz. Amma bir nəfər özü kimisi nəse kiçik bir xətrinə dəydi - illərlə küsülü qalır, kin saxlayır və s. Allah Təala bizi qəlbə kiçiklikdən və ictimai zülmərlə süstlük etməkdən uzaq etsin, inşəallah!

Allahım, bizləri dünya və axirətdə Həzrət Peyğəmbər (s) və Əhli-Beytlə (ə) birgə qərar ver!

Allahım, müşküllərin həllini, xəstələrin şəfa tapmasını, ruzi genişliyini nəsib et!

Allahım, işğal altında olan torpaqların azad olmasını inayət et!

Allahım, 12-ci İmam Həzrət Mehdi Sahib-az-Zamanın (ə.f) tezliklə zühur etməsini nəsib et! Amin!

MUSAVAT

Son səhifə

N 245 (6859) 24 noyabr 2017

Selfi çəkmək istədi, pəncərədən yıxılıb öldü

Yeni Zelandiyalı Toni Kelli İngiltərənin paytaxtı Londonda selfie çəkmək istəyərək pəncərədən yıxılıb ölüb. Londona avqust ayında köçən Kelli bir binanın ikinci mərtəbəsində yaşayırdı. Yuxarı mərtəbədəki pəncərədə şəklini çəkməyə çalışan gənc qız qəfil yerə yıxılıb. Dərhal xəstəxanaya aparılan gənc qızın beyni ziyan gördüyü üçün həkimlərin bütün səylərinə baxmayaraq, onu xilas etmək mümkün olmayıb. Gənc qızın bütün orqanları bağışlanıb. Kellinin ailəsi cənazəni Yeni Zelandiyaya aparmaq üçün yardım kampaniyasına başlayıb və 37 min dollar toplayıb.

Timsahdan qorxub 4 gecə maşının üstündə qaldılar

Avstraliyanın Qərbi Avstraliya ştatında bataqlıqda ilişib qalan balıqçıları xilas ediblər. Bu haqda ABC News xəbər verir. İki kişi itləri ilə bərabər 17 noyabrda balıq tutmağa gedib. Yaxınları isə onların gəlməsinə görə bazar ertəsi günü narahat olaraq, hər yerə xəbər göndəriliblər. İtənləri iki sutkadan sonra axtarıb, ancaq 21 noyabrda tapıblar. Məlum olub ki, dostlar maşınla insan olmayan yerlərə qədər gedib çıxıblar. Birdən balıqçılardan biri maşına yaxınlaşan timsahı fərq edib. Onların hər ikisi timsahdan gizlənmək üçün maşının başına çıxıblar. Kömək gələndə qədərse 4 gecəni maşının başında keçirmək zorunda qalıblar. Polis isə deyib ki, 5 gün boyunca o cür günəşin altında maşının üstündə qalan adamların başında nə proseslər baş verdiyini təsvir etmək çətinidir. Balıqçılar olduqca təqətsiz, gücdən düşmüş və günürmüşdü.

25 ildir yarpaq yeyən adam

Pakistanın Gucranvala şəhərində yaşayan 50 yaşında ki Mehmoob Butt 25 ildir yarpaq yeyir. "New York Post"un xəbərinə görə, yemək almaq üçün pulu olmadığı üçün yarpaq yeməyə başlayan pakistanlı adam tapdığı iş sayəsində pul qazanmağa başlamasına baxmayaraq, yarpaq yemək vərdişindən əl çəkə bilmir. Eşşək arabası ilə daşmaçılıq edərək gündə 661 Pakistan rupisi (12 manat) qazanan Butt özünü daim yarpaq yeyəndə "yaxalayır". Onun qonşusu Gulam Mohammad

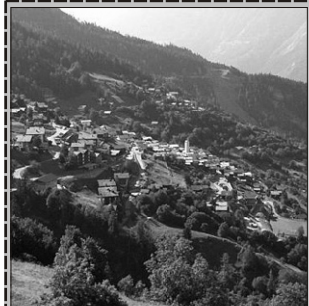

isə deyib ki, heç vaxt onun xəstələndiyini və ya həkimə getdiyini görməyiblər: "Bir insan illərdir yarpaqlarla bəslənib, necə xəstələnməz, anlamırıq".

Evli olduğu üçün kökələn qadın boşandı

İngiltərədə yaşayan 31 yaşlı Terin Rayt adlı qadın çox maraqlı bir səbəbə görə boşanıb. "Evlilik məni kökəldir" deyən gənc qadın məhkəməyə müraciətində də bunu əsas gətirib və rahatca ayrılıb. O, boşanandan sonra düz 45 kilo verib. Dediynə görə, evliliyi yolunda getməyi üçün 38 bədənəndən 46 bədəndə qədər kökəlibmiş. Rayt boşanan kimi dietaya və idmana başlayıb. Hazırda isə bədən ölçüsü 32-dir. O bildirib ki, evlənməyə qədər çəkisindən razı olub. Amma evləndəndən sonra bütün həyatı dəyişib: "Yaşadığım stress çəkime də təsir etdi. Ərim evdə olmayanda hər zaman pizza və şokolad yeyirdim. Çünki çox darıxırdım".

Gənc qadının sözlərinə görə, subay olmağın verdiyi azadlıq hissi onu çəkisini azaltmaq üçün motivasiya edir. Rayt söyləyib ki, bir daha evlənmək istəmir.

Bu kəndə köçənlərə 70 min dollar veriləcək

İsveçrədə kiçik bir kənd olan Albinen sakinləri yaşayış məntəqəsinin sakinlərinin sayını artırmaq üçün başqa yerdən bura köçüb gələnlərə 70 min frank (70 min 400 dollar) verilməsi təklifini qanuniləşdirmək üçün 30 noyabrda referendum gedəcək. 240 evi olan kəndin əhalisi davamlı azalır. Kənddəki bəzi məktəblər kifayət qədər şagird olmadığı üçün bağlandı. Kəndin gələcəyini xilas etmək üçün hərəketə keçən bələdiyyə pul təklif edilməsi üçün referendum qərarı qəbul edib. 70 min frank almaq istəyənlər üçün şərtlər də var. Belə ki, bu pulu almaq istəyən ailə ən azı 10 il burada qalmalıdır. Bundan başqa, müraciət edən şəxs 45 yaşından gənc olmalı, 4 nəfərlik ailəyə sahib olmalı və kənddə ən azı 200 min frank dəyərində olan ev satın almalıdır.

QOÇ - Ulduzlar daha çox romantik duyğulara qərq olmağınızı tövsiyə edir. Çünki ətrafınızda bədxah adamların olması hələ dünyamızın pis olmasına dəlalət etmir. Tanrıya sığının.

Qoroskop (24 noyabr) **Səbuhi Rəhimli**

BUGA - Yaxşı olar ki, ixtiyarınızda olan bu təqvimdə qeyri-adi hansısa addımı atmayıb adi işlərlə məşğul olasınız. Onsuz da əvvəlcədən planlaşdırdığınız işlər bu gün reallaşmayacaq.

ƏKİZLƏR - Tanrı ixtiyarınıza elə bir gün verib ki, xeyli məmnun qalacaqsınız. İstər fəaliyyətdə, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə xoş ovqat qazanacaqsınız. Bədxərclik etməyin.

XƏRÇƏNG - Ulduzlar şəxsi büdcənizi artırmaq üçün uğurlar vəd etsə də, qərəzli sövdələşmələrə zəmin yaradacağımdan narahatdır. İndi sizə reallığı nəzərə almaq ən vacib məsələdir.

ŞİR - Qarşınızda duran bu təqvim həyatınızda mövcud olan kompleks problemlərin həll olunmasına xidmət edəcək. Amma ilk növbədə tərəfdaşlarınızla sivil qaydada davranmalısınız.

QIZ - Rastlaşdığınız situasiyaların mürəkkəbliyi qərar çıxarmağınıza mane ola bilər. Odur ki, hər bir qərarı verərkən reallığı nəzərə alın. Bunu bacarsanız, hər şeydən razı qalacaqsınız.

TƏRƏZİ - Ümumi orqanizminizdə aktivliyin azalması gözlənilir. Bu səbəbdən sağlamlığınızı qoruyun ki, günün uğurlarını özünüze yaxınlaşdırı biləsiniz. Yeni təkliflərə razılıq verin.

ƏQRƏB - Yaxşı olar ki, günün ilk yarısında neytrallığınızı qoruyasınız. Ələlxüsus da qarşılıqlı münasibətlərdə təmkinli olmalısınız. Nahardan sonra iş prinsipində uğurlarınız başlamalıdır.

OXATAN - Əgər öz güc və potensialınıza inanırsınızsa, boş dayanmayın. Məqsədinizə gedən yolda dayanmadan irəliləyin. Əmin olun ki, bu istiqamətdə etibarlı dostlarınızdan dəstək alacaqsınız.

OĞLAQ - Beyninizdə ilişib qalan arzularınızı tədricən reallaşdırmağa başlayacaqsınız. Bu istiqamətdə nüfuzlu və təcrübəli insanların köməyindən yararlanın. Büdcənizdə artım gözlənilir.

SUTÖKƏN - Çoxdan görmədiyiniz doğma və yaxınlarınızla görüşmək üçün bu təqvimdən yararlanmağa çalışın. Onsuz da təbiətin durumu fəaliyyətdə hər hansı yeniliyə çatmağa imkan verməyəcək.

BALIQLAR - Mistik deyimlərə əhəmiyyət verməkdənsə, Allahın adını uca tutub hərəket edin. Əgər özünü əminsizsə, bu təqvimdə böyük işlər görə biləcəksiniz. Duyğularınızı məhəbbətə həsr edin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

İnsan yuxuda necə bilik alır?

Son araşdırmalara görə, insanın yatanda aldığı çəki və eyni anda eşitdiyi səs bir-birinə uyğundur. Oyandıqdan sonra sadəcə səsi eşitdiyində isə qoxunu hiss edir. Bundan öncə insanın hər sabah "ölmədən oyandığına" inanılırdı. Amma indi beyin yatanda da aktivdir və hətta yatanda da öyrənir deyə bilirik. Ən son elmi araşdırmalara görə, insan gün içində öyrəndiklərini yuxu zamanı beynində möhkəmləndirir. Veizmann İnstitutunda həyata keçirilən araşdırmanın nəticələrinə görə, beynin məlumatı dəyərləndirmə forması inanılmazdır. İnsan yatanda beyni işləməyə davam edir. Yuxu zamanı insan beyni keçmişdəki məlumatları daha da möhkəmləndirir. Ancaq beynin yeni məlumatları nə qədər yaxşı qavraması mövzusunda dəqiq nəticə alınmayıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SƏBİROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.